

การศึกษาเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต
ในเขตกรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
กัณตินันท์ ยืนยง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตรการจัดการ
พฤษภาคม 2551

การศึกษาเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต
ในเขตกรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
กัณดินันท์ ยืนยง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
พฤษภาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต
ในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
กัณตินันท์ ยืนยง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตรการจัดการ
พฤษภาคม 2551

กันตินันท์ ยืนยง. (2551) การศึกษาเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในเขต กรุงเทพมหานคร สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตและบัตรเครดิตและศึกษาเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตร โดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้การวิจัยสำรวจ (Survey research method) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 400 ตัวอย่าง และประมวลผลข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาทต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 5,000-10,000 บาทต่อเดือน

ด้านพฤติกรรมของผู้ถือบัตรเดบิตใช้จ่ายต่ำกว่า 5,000บาทต่อเดือน ถือบัตร1-2 ใบ สินค้าและบริการที่ใช้ผ่านบัตรเดบิตมากที่สุดคือ รับประทานอาหาร มีความถี่ในการใช้บัตร 1- 5 ครั้งต่อเดือน ห้างสรรพสินค้าเป็นสถานที่ที่ผู้ถือบัตรใช้ซื้อสินค้าและบริการมากที่สุด ช่วงเวลาที่ใช้ผ่านบัตร คือ 16.01- 21.00 นาฬิกา มากที่สุด

ด้านพฤติกรรมของผู้ถือบัตรเครดิตใช้จ่ายผ่านบัตร 5,000-10,000 บาทต่อเดือน ถือบัตร1-2 ใบ สินค้าและบริการที่ใช้ผ่านบัตรเครดิตมากที่สุดคือ รับประทานอาหาร มีความถี่ในการใช้บัตร1- 5 ครั้งต่อเดือน ห้างสรรพสินค้าเป็นสถานที่ที่ผู้ถือบัตรใช้ซื้อสินค้าและบริการมากที่สุด ช่วงเวลาที่ใช้จ่ายผ่านบัตร คือ 16.01- 21.00 นาฬิกา มากที่สุด

ด้านสภาวะเงินออมและหนี้สิน พบว่า ถือบัตรเดบิตมีสภาวะเงินออม ส่วนใหญ่ ถือครองในรูปแบบของพันธบัตรและสลากออมสินมีมูลค่าเฉลี่ย 2,714.28 บาทต่อเดือน โดยในส่วนหนี้ระยะสั้น คือ เครื่องใช้ไฟฟ้า 935.71 บาทต่อเดือน หนี้ระยะปานกลาง คือ รถยนต์ 6,192.00 บาทต่อเดือน และหนี้สินระยะยาวคือ บ้าน 5,914.24 บาทต่อเดือน

ผู้ถือบัตรเครดิตมีสภาวะเงินออมส่วนใหญ่ ถือครองในรูปแบบของพันธบัตรและสลากออมสินมีมูลค่าเฉลี่ย 2,714.28 บาทต่อเดือน โดยในส่วนหนี้ระยะสั้น คือ เครื่องใช้ไฟฟ้า 2,370.00 บาทต่อเดือน หนี้สินระยะปานกลาง คือ รถยนต์ 2,400.00 บาทต่อเดือน และหนี้สินระยะยาวคือ คอนโด 9,020.00 บาทต่อเดือน

ผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตมีหนี้สินแตกต่างกัน โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตมีเงินออมไม่แตกต่างกัน ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

A Study on Saving and Debt of Debit Card and Credit Card
Holder in Bangkok

AN ABSTRACT
BY
KANTINANT YUENYONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Master of Economics degree in Managerial Economics
at Srinakharinwirot University
May 2008

Kantinant Yeunyong. (2008). *A Study of Saving and Debt of Debit and Credit Card Holders in Bangkok Metropolis*. Master's project. M. Econ. (Managerial Economics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor: Dr. Ratchaphan Choiejit.

This study aimed to investigate behavior of debit and credit used including saving and debt of the card holders. It was a quantitative research with questionnaire. The subjects consisted of 400 card holders in Bangkok Metropolis.

The results revealed that most of the debit and credit card holders were single, female, aged lower than 30 years, got bachelor degree, gained 10,000 – 20,000 baht/month and had payment of 5,000 – 10,000 baht/month.

According to behavior of debit card holders low payment less than 5,000 baht/month, they had 1-2 cards and used this kind of service for eating, frequency of use was 1-5 times/month, where they mostly used the service was at the department store and mostly spent times there at 16.01 – 21.00.

According to behavior of credit card holders with payment of 5,000 – 10,000 baht/month, they had 1-2 cards and used this kind of service for food, frequency of use was 1-5 times/month, where they mostly used the service was at the department store and mostly spent times there at 16.01 – 21.00.

Finally was found that the debit card holders had saving in bonds and premium saving with average of 2,714.28 baht/month, whereas they had a short pay of debt for electric equipment with 935.71 baht/month, medium pay of debt for car with 6,192.00 baht/month, and long pay of debt for house with 5,914.24 baht/month.

As to saving and debt, it was found that the credit card holders had saving in bonds and premium saving with average of 2,714.28 baht/month, whereas they had a short pay of debt for electric equipment with 2,370.00 baht/month, medium pay of debt for car with 2,400.00 baht/month, and long pay of debt for condo with 9,020.00 baht/month.

There was no significant difference among those of debit and credit card holders on saving.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตใน
เขตกรุงเทพมหานคร ของกันตินันท์ ยืนยง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู สุขารมณ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ประภาพร เฟื่องฟูสกุล)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2551

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ดร.รัชพันธุ์ เชนจิตร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มีคุณค่า ช่วยเหลือและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิจัยอย่างดียิ่ง นับตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนเสร็จสิ้นเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ดร.สุนิตดา เทศนิยม อาจารย์ไม่ตรี อภิพัฒน์มนตรี และอาจารย์ประพาพ เพ็ญพูนกุล ที่กรุณาเป็นกรรมการเพิ่มเติมในการสอบสารนิพนธ์ และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

ขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ในการเอื้อเฟื้อข้อมูลการทำวิจัยครั้งนี้ให้ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด และทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นพยายามจนประสบความสำเร็จ

คุณประโยชน์และความดีอันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับบิดา มารดา ที่ได้อบรมสั่งสอน ปลูกฝังคุณงามความดี และความมานะ อดทน ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญทำให้เกิดผลสำเร็จในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

กันตินันท์ ยืนยง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	3
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบัตรเดบิตและบัตรเครดิต	7
ความหมายบัตรเดบิต	7
บัตรเดบิตของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย	8
ความหมายและประโยชน์ของบัตรเครดิต	15
วิวัฒนาการเกี่ยวกับบัตรเครดิต	21
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	24
แนวคิดเกี่ยวกับเงิน	24
แนวคิดเกี่ยวกับการออม	26
แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อ	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
3. วิธีการดำเนินการวิจัย	
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	37
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
4 ผลการวิเคราะห์	40
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	50
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	50
ความสำคัญของการวิจัย.....	50
ขอบเขตการวิจัย.....	50
สมมติฐานในการวิจัย.....	50
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	50
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
การอภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	56
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	56
 บรรณานุกรม.....	 58
 ภาคผนวก.....	 60
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	61
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	66
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	 67

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการแจกแจงหนี้สินต่อครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร และ ปริมณฑล.....	1
2 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต.....	46
3 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมผู้ถือบัตรเดบิต.....	49
4 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมผู้ถือบัตรเครดิต.....	51
5 สภาวะเงินออมของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต.....	53
6 สภาวะหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต.....	53
7 แสดงการทดสอบสมมติฐานข้อ 2	54

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย 1	6
2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย 2.....	6
3 แสดงฟังก์ชันการออม.....	30

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสมัยก่อนมนุษย์เรายังไม่รู้จักใช้เงิน ซึ่งมีวิธีการแลกเปลี่ยนเท่านั้น ที่ก่อให้เกิดการได้มาของอาหารสิ่งยังชีพ แม้กระทั่งความสุข ต่อมาซึ่งมีการคิดค้นสื่อกลางที่นำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้เกิดความสะดวกเรียกว่า “ เงินตรา” เป็นสื่อกลางที่มนุษย์เรานำมาใช้ตราบจนปัจจุบันนี้

ปัจจุบันเทคโนโลยีทางการเงินได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างมาก เงินตราก็มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่างๆ เพื่อความสะดวกขึ้นโดยคำนึงถึงความปลอดภัยในการพกพาและความสะดวกจากการที่จะถูกปลอมแปลง ทั้งนี้เมื่อเทคโนโลยีต่างๆ ได้รับการพัฒนามากขึ้น ได้มีคนคิดค้นสื่อกลางอีกรูปแบบหนึ่ง ที่สามารถนำมาใช้แทน “เงินตรา” ได้เป็นอย่างดี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง และอำนวยความสะดวกต่อผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปตามกระแสโลกมากขึ้น กล่าวคือผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมทางการเงินใหม่ อาทิเช่น บัตรเดบิต และบัตรเครดิต ได้ถูกนำมาใช้ในการชำระเงินเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความไม่ปลอดภัยในการถือเงินสด และความไม่สะดวกที่จะชำระเงินสดในการซื้อสินค้าและบริการ

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนที่มีการจัดทำในปี 2547 ครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร, นนทบุรี, ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีหนี้สินต่อครัวเรือน 155,622 บาท ลดลงจากปี 2546 เพราะว่ามีรายได้สูงกว่ารายจ่าย จึงสามารถนำรายได้ที่เหลือไปชำระหนี้และเก็บออมมากขึ้น โดยครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร และ ปริมณฑล 3 จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี, ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีสัดส่วนของหนี้สินเพื่อใช้ในการซื้อ/เช่า ซื้อบ้านและที่ดินค่อนข้างสูงกว่าใช้ในการอุปโภคบริโภค

ตาราง 1 แสดงการแจกแจงหนี้สินต่อครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร และ ปริมณฑล

หน่วย: บาท

ปี	หนี้สินต่อครัวเรือน
2541	131,740
2543	126,527
2545	157,730
2547	155,622

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2548).

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จัดเป็นครอบครัวผู้มีรายได้ระดับปานกลาง คือ ทั้งครอบครัวมีรายได้ประมาณปีละ 200,001 – 500,000 บาท ครอบครัวเหล่านี้มีลักษณะการออมในรูปเงินฝากซึ่งเป็นการออมในตลาดการเงินที่เป็นระบบส่วนใหญ่ คือ ประมาณร้อยละ 89 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนการออมในลักษณะที่เป็นสินทรัพย์อื่นๆ และอาจจะนับเป็นการออมนอกตลาดการเงินที่เป็นระบบคือ การออมในรูปทองคำซึ่งจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนร้อยละ 99.80 ที่มีทองคำในการครอบครองซึ่งเป็นลักษณะการออมของประชากรในภูมิภาคเอเชีย ไม่นิยมการทำประกันชีวิต ไม่นิยมการลงทุนในหุ้นหรือหลักทรัพย์ตลอดจนพันธบัตรรัฐบาล ซึ่งอาจจะเป็นเพราะตลาดทุนไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร สินทรัพย์อื่นที่ถือครองนอกจากบ้านที่อยู่อาศัยที่มีที่ดินเป็นของตนเองแล้วนับว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่แล้ว การออมในรูปแบบที่ดินเปล่าเป็นสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างมีการถือครองมากที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากภาวะฟองสบู่ของราคาที่ดินในก่อนช่วงหนานี้ ร่องมาเป็นการสะสมในรูปพระพุทธรูปซึ่งเป็นโบราณที่มีมูลค่าค่า

จากการรายงานของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับที่ 1 มกราคม 2546 โดยคุณปิยสวัสดิ์ อัมระนันท์ เรื่อง “ระวังหนี้สินบัตรเครดิตไทย ก่อฟองสบู่เทียมแก้ไขยาก” สรุปว่า คนไทยกำลังหล่อหลอมนิสัยให้ชอบใช้บัตรเครดิต ซึ่งจะทำให้เกิดดีมานด์เทียมในกลุ่มรายได้ไม่เพียงพอ จนในที่สุดจะย้อนกลับมาเป็นฟองสบู่เหมือนในอดีต โดยในความเป็นจริงแล้ววัตถุประสงค์ของการใช้บัตรเครดิตคือ ให้ใช้แทนเงินสด แต่จะมีกลุ่มคนบางคนใช้บัตรเครดิตในด้านการกู้ยืมเงิน ซึ่งธนาคารผู้ออกบัตรจะได้ประโยชน์จากอัตราดอกเบี้ย และค่าธรรมเนียมการค้างชำระมากมาย ทั้งนี้ถ้าผู้ถือบัตรเครดิตไม่มีวินัยในการบริหารเงิน ก็อาจจะเกิดปัญหาการชำระหนี้ภายหลังได้

ปัจจุบันบัตรเครดิตและบัตรเครดิต มีการพัฒนาเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ถือบัตรส่งผลให้ผู้ถือบัตรมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เนื่องมาจากความสะดวกและปลอดภัยมากกว่าเงินสด การใช้บัตรเครดิตเพื่อซื้อสินค้าและบริการ เป็นการสร้างวินัยในการใช้จ่ายแก่ผู้ถือบัตรเพราะผู้ใช้จะประมาณการใช้จ่ายจากเงินที่มีอยู่ในบัญชีตนเอง ซึ่งไม่ทำให้เกิดหนี้สิน ผู้ถือบัตรก็มีเงินที่ใช้ในการออมมากขึ้น ส่วนบัตรเครดิตจะเป็นการใช้จ่ายเงินล่วงหน้าอาจประมาณการใช้จ่ายยากขึ้น และอาจจะทำให้มีภาระหนี้สินในอนาคต ผู้ถือบัตรอาจจะมีเงินที่ใช้ในการออมลดลง เพราะฉะนั้นผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิตควรจะมีการประมาณการใช้จ่ายเพื่อไม่ให้เกิดหนี้สินดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิตและศึกษาเปรียบเทียบสภาวะเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมาย ไว้ดังนี้

1. ศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาและเปรียบเทียบสภาวะ เงินออมและหนี้สิน ของผู้ถือบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิตและสภาวะเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยธุรกิจที่ประกอบการวางแผนการตลาด ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ถือบัตรและเป็นประโยชน์ต่อผู้บัตรที่จะนำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจในการเลือกถือบัตร

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม 2550

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยอาศัยตารางกำหนดเพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ณ ขนาดประชากรตั้งแต่ 100000 คน ถึง ∞ ที่ระดับความระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับความคาดเคลื่อน 5 %) โดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ถือบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูลจำนวน 400 ตัวอย่าง (ดร. ยุทธ ไกยวรรณ. 2546:106-107)

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาสภาวะเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 เขต จากเขตทั้งหมด 50 เขต

1. เขตจตุจักร
2. เขตวัฒนา
3. เขตตลิ่งชัน
4. เขตปทุมวัน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรที่ใช้ตามจุดมุ่งหมายข้อที่ 1

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

1.1.1 เพศ

1.1.2 อายุ

1.1.3 การศึกษา

1.1.4 รายได้

1.1.5 อาชีพ

1.1.6 สถานภาพสมรส

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

1.2.1 พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิต

2. ตัวแปรที่ใช้ตามจุดมุ่งหมายข้อที่ 2

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

2.1.1 ผู้ถือบัตรเครดิต

2.1.2 ผู้ถือบัตรเครดิต

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

2.2.1 สภาวะเงินออม

2.2.2 สภาวะหนี้สิน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **บัตรเครดิต** หมายถึง บัตรที่ผู้ถือจะต้องมีบัญชีเงินฝากกับธนาคารก่อน จึงจะสามารถใช้เบิกเงินสดจากเครื่อง ATM หรือซื้อสินค้าและบริการจากร้านค้าแทนเงินสดโดยจะสามารถใช้จ่ายได้ไม่เกินวงเงินในบัญชี

2. **บัตรเครดิต** หมายถึง เป็นบัตรที่ผู้ถือได้รับวงเงินสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ ผู้ออกบัตร ไปชำระค่าสินค้าและบริการ รวมถึงเบิกเงินสดจากเครื่องเอทีเอ็ม ธนาคารจะกำหนดชำระสินเชื่อที่ใช้ไปโดยอาจจะชำระเต็มจำนวนหรือบางส่วน แต่ยอดค้างชำระจะต้องเสียค่าธรรมเนียมรายปีและค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้กับธนาคาร

3. **ผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิต** หมายถึง ผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิตที่ใช้ชำระค่าสินค้าและบริการแทนเงินสดในเขตกรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาทำการเก็บข้อมูล

4. **รายได้** หมายถึง รายได้ของผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิตจากรายได้ประจำ

5. **ค่าใช้จ่าย** หมายถึง ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ค่าเช่าบ้านและเครื่องตกแต่งบ้าน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและเดินทาง ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา ค่าพักผ่อน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุตร

6. **พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิต** หมายถึง ความถี่ในการใช้

จำนวนเงินที่ใช้ ประเภทสินค้าและบริการที่ใช้ เวลา สถานที่ที่ใช้

7. ความถี่ในการใช้ หมายถึง จำนวนครั้งโดยเฉลี่ยต่อเดือนในการซื้อในการซื้อสินค้าและบริการ เช่น 1 - 5 ครั้งต่อเดือน 6 - 10 ครั้งต่อเดือน 11 - 15 ครั้งต่อเดือน มากกว่า 15 ครั้งต่อเดือน

8 จำนวนเงินที่ใช้ หมายถึง จำนวนเงินที่ใช้ผ่านบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในการซื้อสินค้าและบริการ

9. ประเภทสินค้าและบริการที่ใช้ หมายถึง ประเภทสินค้าและบริการที่ใช้ผ่านบัตรเดบิตและบัตรเครดิตเช่น รับประทานอาหาร เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องสำอาง/อาหารเสริม ค่าน้ำมันรถ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์

10. เวลา หมายถึง เวลาที่ใช้ในการซื้อสินค้าและบริการ เช่น 0.01 - 06.00 นาฬิกา 06.01 - 11.00 นาฬิกา 11.01 - 13.00 นาฬิกา 13.01-16.00 นาฬิกา 16.01 - 21.00 นาฬิกา 21.01 -01.00 นาฬิกา

11. สถานที่ที่ใช้ หมายถึง สถานที่ที่ใช้ซื้อสินค้าและบริการผ่านบัตรเดบิตและบัตรเครดิต เช่น ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต โรงแรม ร้านอาหาร/ภัตตาคาร โรงพยาบาล ศูนย์บริการรถยนต์ ปั้มน้ำมัน เบิกเงินสดที่ธนาคาร/ตู้ ATM

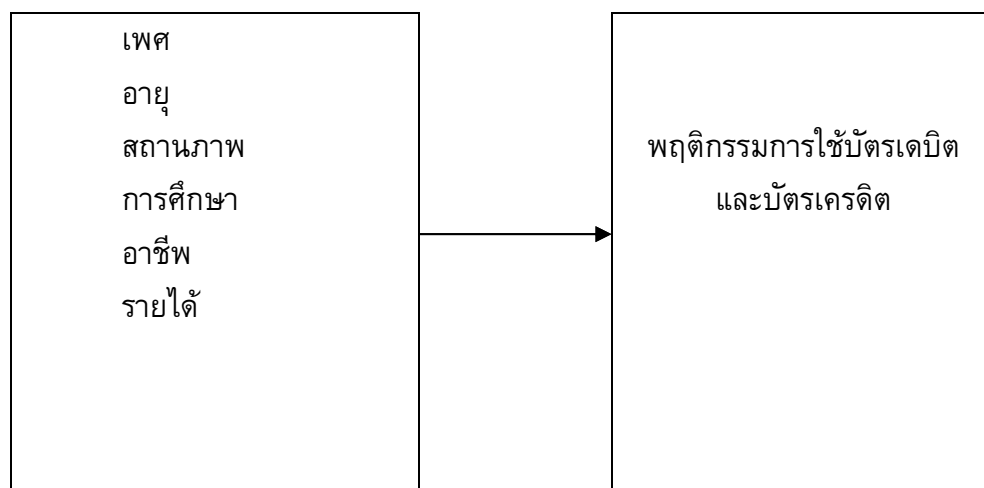
12. สภาวะเงินออมของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต จำแนกเป็น กรมธรรม์ประกันชีวิต เงินฝากสถาบันการเงิน หลักทรัพย์ พันธบัตรต่าง ๆ ทรัพย์สิน สลากออมสิน

13. สภาวะหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต จำแนกเป็น หนี้สินระยะสั้น เช่น โทรศัพท์มือถือ เครื่องใช้ไฟฟ้า หนี้สินระยะปานกลาง เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หนี้สินระยะยาว เช่น บ้าน คอนโดมิเนียม

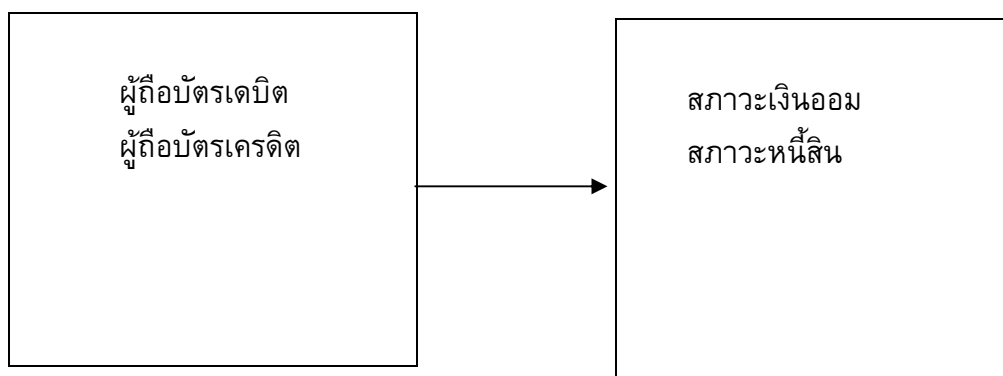
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ(Independent Variables)

ตัวแปรตาม(Dependent Variables)

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย 1

ภาพประกอบ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย 2

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิตมีพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิตแตกต่างกัน
2. ผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิตมีเงินออมและหนี้สินแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบัตรเดบิตและบัตรเครดิต
 - 1.1 ความหมายของบัตรเดบิต
 - 1.2 บัตรเดบิตของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย
 - 1.3 ความหมายและประโยชน์ของบัตรเครดิต
 - 1.4 วิวัฒนาการเกี่ยวกับบัตรเครดิต
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเงิน
 - 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการออม
 - 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบัตรเดบิตและบัตรเครดิต

1.1 ความหมายของบัตรเดบิต

บัตรเดบิต (debit card) หรือบัตรเงินสดเป็นผลมาจากการพัฒนาบัตรเอทีเอ็มให้มีประสิทธิภาพในการใช้งานได้ดียิ่งขึ้น สามารถใช้ชำระค่าสินค้าหรือบริการแทนเงินสดด้วยการหักบัญชีเงินฝาก ณ จุดขาย (point of sales) ทันที แต่บัตรชนิดนี้ไม่ได้เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทบัตรเครดิต (non-credit Product) กล่าวคือเมื่อผู้ถือบัตรเดบิตใช้ชำระค่าสินค้าหรือบริการ ณ จุดการชำระเงิน (point sales terminal) โดยใช้ร่วมกับเครื่องอ่านสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์หรือ EDC (electronics data capture) ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับเครื่องอ่านบัตรเครดิต เครื่องอ่านจะทำหน้าที่ในการเช็คจำนวนเงินในบัญชี (point sales terminal) ของผู้ใช้บริการซึ่งใช้การร่วมกับเครื่องอ่านบัตรเครดิต จากนั้นเครื่องอ่านจะทำหน้าที่ในการเช็คจำนวนเงินในบัญชีออมทรัพย์หรือกระแสรายวันของผู้ถือบัตรว่ามีจำนวนเพียงพอ ที่ชำระสินค้าและบริการหรือไม่ หากจำนวนไม่เพียงพอต่อการชำระค่าสินค้าหรือบริการเครื่องจะไม่อัตโนมัติ หากจำนวนเงินไม่เพียงพอต่อการชำระค่าสินค้าหรือบริการเครื่องจะไม่อนุมัติการหักบัญชีดังกล่าว และผู้ถือบัตรก็จะไม่เครดิตจ่ายก่อนผ่อนที่หลังเหมือนระบบบัตรเครดิตทั่วไป (ทำเนียบบัตรเครดิต 2000. 2000 : การเงินการธนาคาร ฉบับพิเศษ 165 - 166)

สำหรับบัตรเดบิตที่ใช้อยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน

1. บัตรเดบิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยซึ่งพัฒนามาจากบัตร ATM ที่เพิ่มบริการให้สามารถไปใช้ชำระค่าสินค้าและบริการโดยการหักผ่านบัญชีตามจุดขายที่มีสัญลักษณ์รับบัตรดังกล่าว เช่น บัตรบัวหลวงเดบิตของธนาคารกรุงเทพและบัตรATM ท่องโลกของธนาคารกสิกรไทย เป็นต้น

2. บัตรเดบิตที่ออกโดยที่ออกโดยบริษัท วีซ่า อินเตอร์เนชันแนลผ่านธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งมีธนาคารผู้ออกบัตรในปัจจุบัน 4 แห่ง คือ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารทหารไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารเอเซีย ธนาคารกรุงเทพ

ชนิดของบัตรเดบิต

1. บัตรอินเตอร์ลิงค์ เป็นของวีซ่า อินเตอร์เนชันแนล ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในวงการบัตรพลาสติกโลกในขณะที่มาสเตอร์การ์ดใช้สัญลักษณ์ มายสโตร์ ผู้ถือบัตรสามารถใช้ชำระค่าสินค้า/บริการได้ โดยต้องกรอกรหัสเลขประจำตัวของผู้ถือบัตรเพื่ออนุมัติการใช้ทุกครั้ง จึงเป็นบัตรที่ให้ความปลอดภัยสูงสุด ปัจจุบันนิยมใช้กันมากในอเมริกา

2. บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ใช้เป็นบัตร ATM ผู้ถือบัตรต้องกรอกรหัสเลขประจำตัวหรือลงลายมือชื่อเมื่อทำการรายการเอง กรณีที่มีตราวีซ่าหมายถึงหรือตราพลัส (สัญลักษณ์ที่เป็นเครื่องหมายของวีซ่า) ปรากฏบนบัตรจะสามารถนำไปใช้กับตู้ ATM ที่มีสัญลักษณ์วีซ่า / พลัสได้ทั้งในและต่างประเทศ

3. บัตรเดบิตวีซ่าถึงบัตรหมายถึงที่พิมพ์ตราวีซ่าเดบิต ผู้ถือบัตรต้องลงลายมือชื่อเพื่ออนุมัติการใช้เช่นเดียวกับบัตรเครดิต โดยธนาคารจะทำการหักบัญชีของผู้ถือบัตรภายใน 1-3 วันหลังจากวันที่ซื้อสินค้า บัตรชนิดนี้มีทั้งที่ใช้ได้ในประเทศและทั่วโลก

1.2 บัตรเดบิตของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

1.2.1 ธนาคารกสิกรไทย

ธนาคารกสิกรไทยได้ร่วมกับบริษัทวีซ่าอินเตอร์เนชันแนลออกบัตรเงินสดที่เรียกว่า TFB Visa Electron ซึ่งเป็นบัตรหักบัญชีเงินฝากทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ถือบัตรจะสามารถเบิกถอนเงินสดและทำการรายการอื่น ๆ ได้เช่นเดียวกับบัตรเอทีเอ็มทั่วไป หรือใช้ชำระค่าบริการสินค้าและบริการ ณ จุดที่มีเครื่องหมายวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการเบิกเงินสดได้จากเคาน์เตอร์ของทุกธนาคารที่มีเครื่องหมายวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ โดยหักจากบัญชีเงินฝากซึ่งจะออนไลน์ทันทีและธนาคารจะคิดค่าธรรมเนียมในการเป็นสมาชิกของบัตรดังกล่าว (ทำเนียบบัตรเครดิต 200. 2000 : การเงินการธนาคาร ฉบับพิเศษ 165-166)

อัตราค่าธรรมเนียมบริการ

- ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 100 บาท
- ค่าธรรมเนียมรายปี 200 บาท
- ค่าธรรมเนียมถอนเงินผ่านเครื่อง ATM ในต่างประเทศ 100 บาท / รายการ

สิทธิประโยชน์

- สามารถใช้ได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- ถอนเงินสดในยามฉุกเฉินได้ถึงวันละ 100,000 บาท ที่ร้านค้าทั้งในและต่างประเทศที่มีเครื่องหมายวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์
- มั่นใจใช้บัตรชำระค่าสินค้าด้วยการขอรายละเอียดรายการซื้อสินค้าที่ร้านค้าเรียกเก็บแล้วย้อนหลัง 3 เดือน ได้ที่เครื่องเอทีเอ็มของธนาคารกสิกรไทยฟรีตลอด 24 ชั่วโมง
- สะดวกสบายเพิ่มขึ้นด้วยการทำรายการผ่านช่องทางอื่น ๆ อาทิ ชำระค่ามือถือ

เพจเจอร์ โอนเงินระหว่างบัญชีธนาคารกสิกรไทยและธนาคารอื่น ผ่านเครื่องเอทีเอ็ม และบริการธนาคารอัตโนมัติทางโทรศัพท์ โดยไม่ต้องไปธนาคาร

1.2.2 ธนาคารกรุงศรีอยุธยา

ธนาคารกรุงศรีอยุธยาได้พัฒนาบัตรกรุงศรีเอทีเอ็มมาเป็น “เดบิตกรุงศรีอิเล็กทรอนิกส์” โดยร่วมกับบริษัทวีซ่าอินเตอร์เนชั่นแนล เพื่อใช้บัตรเอทีเอ็ม สำหรับเอทีเอ็มสำหรับเบิกถอนเงินสดได้ทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสามารถใช้ชำระค่าสินค้าหรือบริการ ณ จุดบริการที่มีเครื่องหมายวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ได้ทั่วไปเช่นเดียวกัน (ทำเนียบบัตรเครดิต 200. 2000 : การเงินการธนาคาร ฉบับพิเศษ : 164)

อัตราค่าธรรมเนียมบริการ

- ค่าธรรมเนียมแรกเข้า/ออกบัตรกรุงศรี ATM 50 บาท
- ค่าธรรมเนียมแรกเข้า/ออกบัตรกรุงศรี VISA ELECTRON 75 บาท
- ค่าธรรมเนียมรายปี บัตรกรุงศรี ATM 100 บาท
- ค่าธรรมเนียมรายปี บัตรกรุงศรี VISA ELECTRON 150 บาท

สิทธิประโยชน์

- สอบถามยอดเงินในบัญชี
- วงเงินถอนต่อวัน เครื่อง ATM ในประเทศ บัตรกรุงศรี ATM 50,000 บาท
- วงเงินถอนต่อวัน เครื่อง ATM ในประเทศ บัตรกรุงศรี VISA ELECTRON 100,000 บาท
- เครื่องเอทีเอ็ม ต่างประเทศ บัตร VISA ELECTRON 100,000 บาท
- วงเงินถอนต่อวัน ได้ที่ เคาน์เตอร์สาขารธนาคาร (Mini ATM) 50,000 บาท
- วงเงินโอนต่อวัน ภายในบัตร 1,000,000 บาท
- วงเงินโอนต่อวัน บุคคลอื่น ธนาคารเดียวกัน บัตรกรุงศรี ATM 100,000 บาท

บัตร VISA ELECTRON 200,000 บาท

- วงเงินโอนต่อวัน ระหว่างธนาคาร 100,000 บาท
- การชำระค่าสินค้าและบริการ/เติมเงินมือถือ เครื่องเอทีเอ็ม 100,000 บาท/วัน
- การชำระค่าสินค้าและบริการ/เติมเงินมือถือ เครื่องรูดบัตรตามร้านค้า บัตร VISA

ELECTRON 100,000 บาท/รายการ

- ค่าธรรมเนียมการโอน ภายในบัตร บัญชีที่อยู่ในเขตเดียวกัน ฟรี
- ค่าธรรมเนียมการโอน ภายในบัตร บัญชีที่ข้ามเขต คู่สายละ 20 บาท หมิ่นละ 10 บาท
- ค่าธรรมเนียมการโอน บุคคลอื่น ธนาคารเดียวกัน บัญชีที่อยู่ในเขตเดียวกัน ฟรี
- ค่าธรรมเนียมการโอน บุคคลอื่น ธนาคารเดียวกัน บัญชีที่ข้ามเขต คู่สาย 20 บาท หมิ่นละ 10 บาท
- โอนเงินระหว่างธนาคาร 35 บาท /รายการ
- ค่าธรรมเนียมการถอน เครื่องเอทีเอ็ม ข้ามเขต 20 บาท /รายการ
- ค่าธรรมเนียมการถอน เครื่องเอทีเอ็ม ต่างประเทศ 100 บาท/รายการ
- ค่าธรรมเนียมทำรายการกับเครื่องต่างธนาคารเกิน 4 รายการ/ เดือน 3 บาท/รายการ

1.2.3 ธนาคารกรุงเทพ

ในปี 2543 ธนาคารได้ร่วมกับบริษัทวีซ่าอินเตอร์เนชั่นแนล ออกบัตรวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ชื่อว่า “บัตร Be1st” ซึ่งสามารถใช้ชำระค่าสินค้าและบริการในร้านที่มีเครื่องหมาย VISA ELECTRON ทั้งในและสามารถใช้เบิกถอนเงินสดได้เช่นเดียวกับบัตรเอทีเอ็มทั่วไป (ทำเนียบบัตรเครดิต 2000. 2000 การเงินการธนาคาร ฉบับพิเศษ : 162)

อัตราค่าธรรมเนียม

- ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 100 บาท
- ค่าธรรมเนียมรายปี 200 บาท
- ค่าธรรมเนียมในการออกบัตรใหม่ 100 บาท (กรณีบัตรสูญหาย หรือถูกขโมย แจ้งเปลี่ยน

ชื่อ - สกุล หรือลายเซ็น)

- ค่าธรรมเนียมเบิกเงินสดจากเครื่อง ATM ของธนาคารข้ามจังหวัด 10 บาท/ครั้ง
- ค่าธรรมเนียมเบิกเงินสดจากเครื่อง ATM ต่างธนาคารข้ามจังหวัด 20/ครั้ง
- ค่าธรรมเนียมเบิกเงินสดจากเครื่อง ATM ในต่างประเทศ 100 บาท/ครั้ง
- ค่าธรรมเนียมในกรณีที่ต้องการใบแจ้งยอดใช้จ่ายเดือน 200 บาท/ปี

สิทธิประโยชน์

- สอบถามยอดเงินในบัญชี
- วงเงินใช้จ่ายสูงสุด 150,000 บาท /วัน
- เบิกเงินสดจากเครื่อง ATM วันละ 100,000 บาท/ วัน
- กำหนดวงเงินใช้จ่ายประจำวันด้วยตัวเองตั้งแต่ 50,000 100,000 200,000 หรือ 500,000 บาท ที่สาขาของธนาคารกรุงเทพหรือผ่านทางการบริหารบัวหลวงโฟน
- โอนเงินสดทั้งภายในและระหว่างธนาคารได้สูงสุด 100,000 บาท/วัน

1.2.4 ธนาคารกรุงไทย

ธนาคารกรุงไทยเป็นอีกธนาคารหนึ่งที่ได้ร่วมกับบริษัทวีซ่าอินเตอร์เนชั่นแนล นำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เรียกว่า VISA ELECTRON Krung Thai Card หรือ “บัตรเดบิตวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์กรุงไทย” เพื่อเป็นการสร้างฐานลูกค้าเพิ่มขึ้น (ทำเนียบบัตรเครดิต 200. 2000 : การเงินการธนาคาร ฉบับพิเศษ : 163)

อัตราค่าธรรมเนียม

- ค่าธรรมเนียมแรกเข้าบัตรเดบิตวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์แบบมาตรฐาน Normal และ Modern 100 บาท
- ค่าธรรมเนียมรายปี 150 บาท
- ค่าธรรมเนียมแรกเข้าบัตรเดบิตวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์แบบมีวงเงินประกันอุบัติเหตุ 150 บาท
- ค่าธรรมเนียมรายปี 200 บาท
- ในกรณีต้องการบัตรแบบมีรูปถ่าย เพิ่มเงินเพียง 50 บาท
- ค่าธรรมเนียมในการบริการที่มีเครื่อง ATM บริการโอนเงินสดสู่ผู้รับต่างธนาคาร 35 บาท / ครั้ง ทั่วประเทศ (ต่อยอดเงินไม่เกิน 20,000 บาท)

สิทธิประโยชน์

- ชำระค่าสินค้าและบริการ ได้ทั้งในและต่างประเทศที่มีเครื่องหมาย VISA Electron กว่า 8 ล้าน แห่งทั่วโลก
- มีวงเงินในการซื้อสินค้าและบริการ รวมทั้งการถอนเงินสดสูงถึง 100,000 บาทต่อวัน พร้อมทั้งรายการสะสมคะแนนจากการใช้จ่าย
- สามารถโอนเงินผ่านเครื่อง ATM ของธนาคารผู้รับต่างธนาคาร หรือโอนเงินระหว่างบัญชี

1.2.5 ธนาคารทหารไทย

ธนาคารทหารไทยได้พัฒนารูปแบบทางการเงินโดยร่วมกับบริษัทวีซ่าอินเตอร์เนชั่น (ประเทศไทย) จำกัด ให้บริการบัตรเดบิตสากลที่สามารถใช้ชำระค่าสินค้าและบริการได้ทั้งในและต่างประเทศ คือ บัตร “TMB Card” หรือบัตรวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ โดยสามารถเบิกถอนเงินสดจากเครื่องเอทีเอ็มที่มีเครื่องหมาย PLUS หรือใช้ชำระค่าสินค้าและบริการผ่านเครื่องรูดบัตรที่ติดตั้ง ณ ร้านค้านั้น ๆ รวมถึงจุดชำระเงินที่มีเครื่องหมาย VISA Electron ได้ทั่วโลกซึ่งเป็นรูปแบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย โดยเริ่มให้บริการที่ทันสมัย โดยเริ่มให้บริการมาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2542 เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังได้พัฒนารูปแบบของบัตรวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้บัตรประจำตัวนักศึกษาของสถาบันต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ และบัตรประชาชนเอทีเอ็ม เป็นต้น (ทำเนียบบัตรเครดิต 2000. 2000 การเงินการธนาคาร ฉบับพิเศษ: 171)

อัตราค่าธรรมเนียม

- ค่าธรรมเนียมในการใช้บริการ 150 บาท /บัตรปีแรก (ค่าบัตร 50 บาท)
- ค่าธรรมเนียม รายปี 150 บาท

สิทธิประโยชน์

- สอบถามยอดในบัญชี
- ได้รับเงินคืน 10 บาท เมื่อใช้จ่ายผ่านบัตรทุกๆ 1,000 บาท สำหรับผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ 15 มี.ค. - 31 ธ.ค. 2548
- ลูกค้ายี่ห้อ VISA Electron ทั้งหมดสามารถรับคะแนนสะสม เพื่อนำไปแลกกับของรางวัลมากมาย / เงินสด / สะสมไมล์ กับ บริษัทการบินไทย จาก TMB Rewards Plus
- ชำระค่าสินค้า / บริการ ผ่านเครื่องรูด EDC ในร้านค้าที่มีเครื่องหมายของ VISA Electron ได้ไม่เกิน 60,000 บาท /วัน
- ถอนเงินสดผ่านเครื่อง ATM หรือ เคาน์เตอร์ ของธนาคารที่มีเครื่องหมายของ VISA Electron ได้ทั่วโลก
- ถอนเงินสดจากเครื่อง ATM ของธนาคารทหารไทยกว่า 1,000 เครื่องทั่วประเทศสูงสุด 2,000 บาท /บัญชี/วัน (ไม่เกิน 10 ครั้งๆ ละไม่เกิน 20,000 บาท)
- โอนเงินระหว่างบัญชีสูงสุด 20,000 บาท /บัญชี/วัน ต่อครั้ง ไม่เกิน 50,000 บาท ไม่จำกัดจำนวนครั้ง
- โอนเงินบุคคลที่สามสูงสุด 200,000 บาท / บัญชี/วัน
- โอนชำระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ชำระค่ามือถือ เบี้ยประกันและ บัตรเครดิต
- ใช้ชำระค่าลงทะเบียนเรียน
- เปลี่ยนรหัสบัตรได้ด้วยตนเองที่เครื่อง ATM ของธนาคารทหารไทย

1.2.6 ธนาคารเอเชีย

ธนาคารเอเชียได้เริ่มมีการขยายฐานลูกค้าธุรกิจบัตรเดบิตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา เนื่องจากการชะลอตัวของบัตรเครดิตที่มีแนวโน้มลดลงตามภาวะเศรษฐกิจ โดยธนาคารได้เปิดให้บริการผลิตภัณฑ์ใหม่ คือ “บัตรเดบิตเอเชียวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์” ซึ่งทำหน้าที่เหมือนบัตรเอทีเอ็ม และบัตรเดบิตในใบเดียวกันเพื่อลดภาระในการพกพาเงินสด สำหรับชำระค่าสินค้าและบริการให้กับลูกค้ามากขึ้น นอกจากนี้ธนาคารยังได้เพิ่มสิทธิและประโยชน์ใช้สอยให้กับผู้ถือบัตรด้วยการติด รูปถ่ายพร้อมลายเซ็นของผู้ถือบัตรบนหน้าบัตรทุกใบ หรือให้สิทธิประโยชน์จากวงเงินเบิกเกินบัญชี “โอ-แคช” ที่ลูกค้าสามารถเลือกชำระเงินผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารหรือผ่านระบบสินเชื่อซึ่งจะเพิ่มอำนาจการใช้จ่ายกับลูกค้าสูงสุดถึง 3.5 เท่าของเงินเดือนด้วย และธนาคารยังมีนโยบายที่จะขยายฐานลูกค้าบัตรเดบิตออกไปยังกลุ่มลูกค้าต่าง ๆ ด้วยการออกผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อจะกลุ่มลูกค้าย่อยในตลาด (Market Segmentation) เช่น “บัตร ASIA Ve cool” ซึ่งเป็นบัตรเดบิต

วีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ที่มีรูปลักษณะสวยงามสำหรับกลุ่มวัยรุ่นโดยเฉพาะ (ทำเนียบบัตรเครดิต 2000. 2000 การเงินการธนาคาร ฉบับพิเศษ : 137)

อัตราค่าธรรมเนียมบริการ

- ค่าธรรมเนียมค่าธรรมเนียมรายปี บัตรหลัก 200 บาทต่อปี
- ค่าธรรมเนียมการออกบัตรใหม่/ทดแทน/บัตรเสริม 100 บาทต่อบัตร/ต่อครั้ง
- ค่าธรรมเนียมในการเบิกถอนเงินสดข้ามประเทศ 100 บาทต่อครั้ง
- ค่าธรรมเนียมในการเบิกถอนเงินสดข้ามเขต 0.1% ของยอดเงิน หรือไม่ต่ำกว่า 20 บาทต่อครั้ง
- ค่าธรรมเนียม โอนเงินรายย่อยผ่านเครื่อง ATM (ข้ามเขตหักบัญชี) 0.1% ของยอดเงิน หรือไม่ต่ำกว่า 20 บาทต่อครั้ง
- ค่าธรรมเนียม โอนเงินรายย่อยระหว่างธนาคาร 35 บาทต่อครั้ง

สิทธิประโยชน์

- ระบบ "3-IN-1" สามคุณลักษณะในบัตรใบเดียว (บัตรเดบิต บัตร ATM และ ASIA e-CASH วงเงินกู้เบิกเงินเกินบัญชี) เพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการใช้บัตร
- ชำระค่าสินค้า/ค่าบริการ ณ ร้านค้าและสถานบริการชั้นนำกว่า 23 ล้านแห่งทั่วโลก ที่มีเครื่องหมาย VISA ELECTRON
- เบิกถอนเงินสดได้เหมือนบัตร ATM จากเครื่อง ATM ทั่วประเทศไทยกว่า 6,000 เครื่อง และต่างประเทศ ณ เครื่องที่มีเครื่องหมาย PLUS, VISA ELECTRON กว่า 700,000 เครื่องทั่วโลก
- เสริมสภาพคล่องยามฉุกเฉินตลอด 24 ชม. ด้วยการขอใช้บัญชี ASIA e-CASH วงเงินสดพร้อมใช้ ด้วยวงเงินสูงสุดถึง 3.5 เท่าของเงินเดือน
- เสริมสภาพคล่องยามฉุกเฉินตลอด 24 ชม. ด้วยการขอใช้บัญชี ASIA e-CASH วงเงินสดพร้อมใช้ ด้วยวงเงินสูงสุดถึง 3.5 เท่าของเงินเดือน
- เพิ่มความปลอดภัยในการชำระเงินด้วยระบบ Signature base เช่นเดียวกับบัตรเครดิต พร้อมรูปและลายเซ็นของผู้ถือบัตรบนหน้าบัตร
- บริการด้านการธนาคารผ่านทางโทรศัพท์ตลอด 24 ชม.
- รายการสะสมคะแนนจากการใช้จ่ายผ่านบัตรเดบิต 'เอเชีย วีซ่า อิเลคตรอน' ในรายการ เอเชียรีวอร์ด (Asia Rewards) สามารถนำคะแนนมาแลกของกำนัลฟรีหรือเปลี่ยนเป็นไมล์สะสม รอยัล ออร์คิต พลัส ของบริษัทการบินไทย (25 บาท/1 คะแนน)
- เอเชียโฟน บริการธนาคารทางโทรศัพท์ตลอด 24 ชั่วโมง
- บริการธนาคารทาง Internet ตลอด 24 ชั่วโมง (Asia Cyber Banking)

1.2.7 ธนาคารไทยพาณิชย์

- บัตรเดบิต เอสซีบีอีซี การ์ด (SCB Easy Card) เป็นการร่วมกันระหว่างธนาคารไทยพาณิชย์กับมาสเตอร์การ์ดในการออกบัตรเดบิต ไม่ต้องพกพาเงินสด

อัตราค่าธรรมเนียมบริการ

- ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 200 บาท
- ค่าธรรมเนียมรายปี 200 บาท

สิทธิประโยชน์

- สามารถใช้บัตรชำระค่าสินค้าและบริการ ตามร้านค้าสมาชิกที่มีเครื่องหมาย Master Card Electronic กว่า 50,000 ร้านค้าในประเทศ และ 20 ล้านแห่งทั่วโลก ใช้จ่ายได้ทั่วโลก
- เบิกถอนเงินสดได้ผ่านเครื่อง ATM ในเครือข่าย ATM pool ทั่วโลก และที่เครื่อง ATM ในเครือข่าย Cirrus ทั่วโลก ตลอด 24 ชั่วโมง
- วงเงินใช้จ่ายได้สูงสุดถึงวันละ 200,000 บาท และสามารถเบิกถอนเงินสดจากเครื่อง ATM ได้สูงสุดวันละ 200,000 บาท
- บริการเสริมพิเศษต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบริการ SCB Easy Phone 1561 สอบถามยอดเงินคงเหลือ ชำระค่าสินค้า/บริการ อายัดบัตรกรณีสูญหาย
- การเปลี่ยนรหัสได้ที่เครื่อง ATM หรือการขอรายการชำระค่าสินค้า/บริการ (Statement ผ่านเครื่อง ATM ของธนาคารไทยพาณิชย์)

1.2.8 ธนาคารออมสิน

บัตรเดบิต คือ บัตรออมสิน วีซ่า อิเล็กตรอน และออมสิน วีซ่าเดบิต

อัตราค่าธรรมเนียมบริการ

- ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 50 บาท
- ค่าธรรมเนียมรายปี 100 บาท

สิทธิประโยชน์

- สามารถใช้บัตรชำระค่าสินค้าและบริการ ตามร้านค้าที่มีเครื่องหมาย VISA Electron และ VISA ซึ่งมีกว่า 1 แสน และ 4 หมื่นแห่งทั่วประเทศและมากกว่า 20 ล้านทั่วโลก
- ชำระค่าสินค้าหรือบริการได้สูงสุดวันละ 100,000 บาท
- ถอนเงินสดจากเครื่อง ATM ในเครือข่าย ATM POOL ได้สูงสุดวันละ 40,000 บาท
- เพิ่มความสะดวกในการทำรายการสอบถามยอดคงเหลือเงินฝากในบัญชี และสอบถามผลการออกรางวัล สลากออมสินพิเศษผ่านเครื่อง ATM ของธนาคารออมสิน
- รวดเร็วในการทำรายการโอนเงินรายย่อยระหว่างธนาคารผ่านเครื่อง ATM (Online Retail Fund Transfer : ORFT) ซึ่งมีธนาคารร่วมให้บริการ 14 แห่ง

1.3 ความหมายและประโยชน์ของบัตรเครดิต

1.3.1 ความหมายของบัตรเครดิต

บัตรเครดิต (Credit Card) สามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 คำ คือ Credit และ Card ซึ่งคำว่า Credit เป็นภาษาอังกฤษ ที่มีรากฐานมาจากคำภาษาลาตินว่า Credo (เครโด) หมายความว่า “ข้าพเจ้าไว้วางใจ” ซึ่งก็คือความน่าเชื่อถือในการชำระหนี้ Card แปลภาษาไทยว่า “บัตร” หมายถึง แผ่นเอกสาร ปึก หรือสิ่งที่ใช้สำหรับการเขียนหรือการพิมพ์ข้อความลงไป เพื่อสื่อความหมายหรือบันทึกข้อมูล หรือข้อความ

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ได้ให้คำจำกัดความของบัตรเครดิตไว้ในประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาควบคุมธุรกิจเครดิตว่า บัตรเครดิต หมายถึง บัตรที่ผู้ธุรกิจออกให้แก่ผู้บริโภค เพื่อใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือ ค่าอื่นใด แทนการชำระด้วยเงินสด หรือเพื่อใช้ในการเบิกถอนเงินสด ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึงบัตรเครดิต

1.3.2 ลักษณะของบัตรเครดิต (Credit Card)

บัตรเครดิตหรือเครดิตการ์ด เป็นสินเชื่อเพื่อการบริโภคประเภทหนึ่งซึ่งสถาบันที่ออกบัตรเครดิตออกให้กับผู้บริโภคสำหรับใช้ซื้อและบริการต่าง ๆ ได้แทนเงินสด บัตรดังกล่าวมีลักษณะเป็นพลาสติกแบบแม่เหล็ก 3"x 2" มีชื่อ ลายเซ็นและเลขประจำตัวของผู้ถือบัตรพร้อมทั้งกำหนดเวลาอายุของการใช้บัตรระบุไว้ด้วย ผู้ถือบัตรสามารถใช้ซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ จากร้านที่มีเครื่องหมายแสดงว่ารับเครดิตนั้น โดยไม่ต้องชำระเงินสดเพียงแต่แสดงบัตรแก่ผู้ขาย พร้อมทั้งเซ็นชื่อไว้เป็นหลักฐานในแบบฟอร์มที่ร้านค้าเตรียมไว้เท่านั้น พอถึงเวลาที่กำหนดทางสถาบันที่ออกบัตรจะส่งใบแจ้งยอดรายการสินค้าในแต่ละเดือน(Statements) มาแจ้งให้เจ้าของบัตรทราบ เพื่อจะได้จัดการชำระเงินให้ครบถ้วนหรือจะใช้วิธีหักจากบัญชีเจ้าของบัตร ในกรณีที่มีการชำระเงินล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนดไว้ก็มีการคิดดอกเบี้ยด้วย และหากเกิดปัญหาการชำระเงินล่าช้าบ่อย ๆ ก็จะถูกยกเลิกการใช้บัตร(สุขใจ หน้าผุด. 2537:77)

1.3.3 ประเภทของบัตรเครดิต

สามารถจำแนกประเภทของบัตรเครดิตตามลักษณะต่าง ๆ ได้ 5 ประเภท ดังนี้

1.3.3.1 ประเภทของบัตรเครดิตแบ่งตามอาณาเขตการใช้บัตร ได้แก่

- บัตรเครดิตในประเทศ (Local credit card) เป็นบัตรเครดิตที่ผู้ออกบัตรเพื่อให้ผู้ถือบัตรใช้ซื้อสินค้าและบริการในประเทศ กล่าวคือบัตรเครดิตประเภทนี้สามารถใช้ได้เฉพาะในประเทศเท่านั้น

- บัตรเครดิตต่างประเทศ (International credit card) เป็นบัตรเครดิตที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินเป็นตัวแทนออกบัตรให้กับลูกค้า เช่น บัตรวีซ่า มาสเตอร์การ์ด เป็นต้น หรือบริษัทเจ้าบัตรจะเป็นผู้ออกบัตรโดยตรง

1.3.3.2 ประเภทของบัตรเครดิตแบ่งตามกลุ่มของผู้ออกบัตร ได้แก่

- บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารหรือสถาบันการเงินของประเทศ เช่น บัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ บัตรเครดิตธนาคารกสิกรไทย เป็นต้น
- บัตรเครดิตของธนาคารหรือสถาบันการเงินในต่างประเทศ แต่ธนาคารไทยเป็นผู้ร่วมออกบัตร กล่าวคือ เป็นบัตรเครดิตที่ออกโดยสถาบันการเงินที่เกิดจากการรวมกลุ่มธนาคารโดยจะเปิดโอกาสให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินของต่างประเทศเข้าร่วมดำเนินการออกบัตรเครดิตด้วย
- บัตรเครดิตที่ออกโดยบริษัทบัตรเครดิตที่มาตั้งบริษัทในเครือ หรือสาขาในประเทศ เช่น บัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส เป็นต้น
- บัตรร่วม (Affinity Card) เป็นความร่วมมือของธนาคารคือสถาบันการเงินกับหน่วยธุรกิจต่าง ๆ เพื่อออกบัตรร่วมกัน ทั้งนี้นอกจากลูกค้าจะได้รับสิทธิประโยชน์ตามเงื่อนไขการให้บริการของหน่วยธุรกิจนั้น ๆ
- บัตรเครดิตที่ออกโดยร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้าซึ่งสามารถใช้ได้เพียงในร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้าที่ออกบัตรเท่านั้น

1.3.3.3 ประเภทของบัตรเครดิตแบ่งตามประโยชน์ใช้สอย ได้แก่

- บัตรเครดิต (Charge- it card หรือ charge card) คือ บัตรเครดิตที่ใช้จ่ายแทนเงินสดเมื่อซื้อสินค้าหรือบริการ และจะมีการเรียกเก็บเงินภายหลังตามกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ประโยชน์ที่ผู้ออกบัตรจะได้รับ คือ ส่วนลดจากร้านค้า และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากผู้ใช้บัตร
- บัตรเงินสด (Cash card) คือ บัตรเครดิตที่สามารถใช้เบิกเงินสดได้ ซึ่งอาจจะเบิกผ่านเครื่องเอทีเอ็ม หรือเคาน์เตอร์ของธนาคารพาณิชย์โดยไม่จำเป็นต้องมีเงินฝากในบัญชี

1.3.3.4 ประเภทของบัตรเครดิตแบ่งตามวัตถุประสงค์ในการใช้ ได้แก่

- บัตรเครดิตเอนกประสงค์ (Limited-purpose credit card) เป็นบัตรเครดิตสำหรับใช้ซื้อสินค้าหรือบริการชนิดหนึ่ง หรือจำกัดประเภทสินค้าและบริการที่ใช้ หรืออาจจะใช้ซื้อสินค้าหรือบริการจากบริษัทแห่งเดียวหรือกลุ่มเดียว
- บัตรเครดิตเอนกประสงค์ (Multi-purpose of universal credit card) ซึ่งจำแนกเป็น
 - บัตรเครดิตที่ออกโดยบริษัทผู้ให้บริการบัตรเครดิต (Company card หรือ Charge card) เป็นบัตรเครดิตที่มุ่งเน้นด้านการเดินทางและความบันเทิง (Travel and entertainment card) หรือเรียกโดยย่อโดยย่อว่า T&E card)
 - บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ หรือเช่น บัตรวีซ่า บัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ เป็นต้น

1.3.3.5 ประเภทของบัตรเครดิตแบ่งตามรูปแบบของสัญญาบัตรเครดิต โดยขึ้นอยู่กับจำนวนคู่สัญญาที่เข้ามาเกี่ยว ได้แก่

- บัตรเครดิตที่มีคู่สัญญา 2 ฝ่าย เช่น บัตรเครดิตที่ใช้เฉพาะร้านค้าที่เป็นผู้ออกบัตรหรือสาขาที่ออกบัตรเท่านั้น คู่สัญญาทั้ง 2 ฝ่ายในระบบบัตรเครดิตจะมีลักษณะเป็นสัญญาซื้อขายเงินเชื่อ ซึ่งเป็นสัญญาที่ให้ความสะดวกแก่ลูกค้าในการที่จะชำระค่าสินค้าในภายหลังโดยสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาจะอยู่ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมายในลักษณะซื้อขายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

- บัตรเครดิตที่มีคู่สัญญา 3 ฝ่าย ได้แก่ ผู้ออกบัตร (Issuer) ซึ่งปกติแล้วจะ ได้แก่ ธนาคารหรือบริษัทเอกชนต่าง ๆ ผู้ถือบัตรและร้านค้าที่ยอมรับบัตรเครดิต (Creditor or merchant)

- บัตรเครดิตที่มีคู่สัญญา 4 ฝ่าย คือนอกจากจะประกอบด้วยผู้ออกบัตร ผู้ถือบัตร และร้านค้าเช่นเดียวกับบัตรเครดิตที่มีคู่สัญญา 3 ฝ่าย ยังมีบุคคลที่ 4 ซึ่งปกติจะ ได้แก่ ธนาคาร โดยทำหน้าที่เสมือนเป็นตัวแทนของผู้ออกบัตร ในการเรียกเก็บเงินจากผู้ถือบัตร และชำระเงินแก่ร้านค้าของบุคคลที่ 4 ได้แก่ ค่าธรรมเนียมที่ออกบัตรจ่ายให้ตามปริมาณหลักฐานใบซื้อขาย

1.3.2 ประโยชน์ของบัตรเครดิต (Credit card Benefit)

1.3.2.1 ประโยชน์ของผู้ออกบัตร

- เป็นการเพิ่มรายได้ ได้แก่ ค่าธรรมเนียมและดอกเบี้ยจากผู้ถือบัตรเครดิต ค่าธรรมเนียม
- เป็นการเพิ่มธุรกิจให้กับสถาบันการเงิน ทั้งด้านเงินฝากและเงินกู้
- เป็นเครื่องมือสำหรับการติดตามข้อมูล และดูความเคลื่อนไหวทางการเงินของลูกค้าจากลักษณะพฤติกรรมในการใช้บัตรเครดิต รวมทั้งหลักฐานและคุณสมบัติต่าง ๆ ที่สมาชิกบัตรได้ให้ข้อมูลไว้
- เป็นการสร้างจุดเด่นในด้านบริการของสถาบันการเงิน เพราะนอกจากจะเป็นการเสนอบริการที่สะดวกและปลอดภัยแก่ลูกค้า
- เป็นเครื่องมือทางการเงินใช้สำหรับเป็นกลยุทธ์ในการแข่งขันของสถาบันการเงิน

1.3.2.2 ประโยชน์ของผู้ถือบัตรเครดิต

- เพื่อเพิ่มความสะดวกสบาย ความคล่องตัวในการจ่ายใช้สอยซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ โดยไม่ต้องพกเงินสดเป็นจำนวนมาก
- ได้รับวงเงินจากบัตรเครดิต (Revolving Credit) เพื่อเป็นขีดจำกัดในการใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิตและเป็นจำนวนเงินสูงสุดที่ทั้งผู้ออกบัตรเครดิตและผู้ถือบัตรเครดิตต่างก็มีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบซึ่งกันและกันในการให้บริการหรือรับบริการทางด้านบัตรเครดิต

- ได้รับการเพิ่มอำนาจในการจับจ่ายใช้สอย (Pevolving power)
 - ช่วยแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาในยามฉุกเฉิน แรงด่วน หรือเฉพาะหน้า โดยที่ไม่ได้คาดคะเนไว้ก่อน

- ได้รับส่วนลดหรือรางวัลพิเศษ และสิทธิประโยชน์จากร้านค้าผู้รับบัตรเครดิต
 ละจากผู้ออกบัตร

- ได้รับความปลอดภัยภัยในการที่ไม่ต้องพกเงินสดติดตัวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว

- ช่วยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างประวัติความน่าเชื่อถือทางเครดิตส่วนบุคคล

- ช่วยเสริมภาพพจน์และความน่าเชื่อถือทางสังคม

1.3.2.3. ประโยชน์ของร้านค้าสมาชิกผู้รับบัตรเครดิต

- ช่วยเพิ่มยอดขายเพราะผู้บริโภคมีทางเลือกในการชำระค่าสินค้ามากขึ้น
 - ไม่เป็นการเสี่ยงต่อหนี้สูญ เพราะสถาบันการเงินผู้ออกบัตรเครดิตจะเป็นผู้รับ
 การเสี่ยง

- อำนวยความสะดวกให้กับร้านค้าเพื่อป้องกันทุจริตของพนักงานขาย และตัด
 ปัญหาเรื่องธนบัตรปลอม

- เป็นการสรรสร้างลูกค้ารายใหม่ให้กับร้านค้า และยังเป็นลูกค้าคุณภาพเพราะ
 ได้รับการกลั่นกรองจากสถาบันการเงินก่อนแล้ว

- ช่วยในการส่งเสริมภาพพจน์ และยกระดับมาตรฐานของร้านค้าสมาชิกผู้รับ
 บัตรเครดิต

ข้อดีของการใช้เครดิต

คนทั่วไปมักคิดว่าการใช้เครดิตจะมีประโยชน์ขณะเมื่อบุคคลมีปัญหาเงินขาดมือเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วการใช้เครดิตยังเป็นช่วยเสริมสร้างความคล่องตัวทางการเงินของบุคคล เพราะเขามีแหล่งเงิน เงินสำรองที่แน่นอน ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาเงินขาดมือเสียก่อนประโยชน์ของเครดิตมีดังนี้

1. อำนวยความสะดวก (Convenience) ผู้บริโภคส่วนใหญ่รู้จักว่าการซื้อสินค้าและชำระค่าบริการด้วยบัตรเครดิตนั้นจะมีความสะดวกสบาย และปลอดภัยยิ่งกว่าการชำระด้วยเงินสดหรือเช็ค เพราะเขาไม่ต้องนำเงินสดติดตัวไปเป็นจำนวนก็สามารถซื้อหาสินค้าและบริการได้ และวิธีการชำระเงินก็สะดวกเพราะพอถึงสิ้นเดือนหรือเมื่อครบกำหนดชำระทางร้านค้าก็จะส่งสเตทเมนต์มาเรียกเก็บเงินตามรายการที่ซื้อไว้ และการชำระเงินตามสเตทเมนต์ที่เรียกเก็บซึ่งจะทราบกำหนดชำระที่แน่นอน ยิ่งเป็นความสะดวกในการบริหารใช้เงินตามงบประมาณของบุคคล

2. เพิ่มขีดความสามารถในการบริโภค (Increase total consumption benefits) ดังได้กล่าวมาแล้วว่าการใช้เครดิตจะทำให้บุคคลสามารถบริโภคสินค้าและบริการได้มากกว่าจำนวนเงินที่เขามี

อยู่ ดังนั้นในแต่ละเดือน ถ้าเขาสามารถใช้เครดิตในการบริโภคได้ด้วยแล้วจะทำให้เขาสามารถซื้อหาสินค้าและบริการมากกว่าเงินเดือนและรายได้ที่เขาหามาได้เสียอีก ซึ่งเรื่องนี้เป็นข้อดีอย่างยิ่งสำหรับผู้เริ่มต้นทำงานใหม่ หรือกำลังสร้างครอบครัวใหม่ ที่ระยะแรกยังมีรายได้ไม่มากนัก แต่มีจำเป็นที่ต้องการใช้จ่ายมาก ดังนั้นเครดิตจึงนับว่ามีส่วนเสริมสร้างคุณภาพของบุคคล

3. เป็นแหล่งเงินยามฉุกเฉิน (Emergency use) การขัดข้องทางการเงินมักเกิดขึ้นได้เสมอทุกคน บางครั้งเกิดความจำเป็นที่ต้องใช้จ่ายกะทันหัน เช่น เมื่อเกิดว่างงานหรือเจ็บไข้ได้ป่วยเงินออมที่มีอยู่อาจไม่พอใช้ แต่ถ้าบุคคลมีเครดิตดีและเขาได้รับวงเงินสินเชื่อจากธนาคารก็สามารถเบิกเงินกู้มาใช้จ่ายก่อนเพื่อปัดเป่าบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น

4. เป็นประโยชน์ในแง่การลงทุน (Investment purposes) ในการซื้อหาสิ่งของหรือทรัพย์สินลงทุนบางรายการซึ่งมีมูลค่าสูงและราคาแพงมาก บางคนไม่มีเงินสดเพียงพอที่จะซื้อหาได้ เช่น บ้าน หรือรถยนต์ ฯลฯ แต่ถ้าเปิดโอกาสให้มีโอกาสการใช้เครดิตคือให้สินเชื่อเชื่อได้ก็จะช่วยให้คนจำนวนมากได้มีโอกาสเป็นเจ้าของทรัพย์สินลงทุนที่มีค่าดังกล่าว นอกจากนั้นในเรื่องการลงทุนซื้อหลักทรัพย์ต่าง ๆ ถ้าผู้ขายยอมให้สินเชื่อเพื่อการซื้อหุ้น (Margin transaction) แล้วก็จะส่งเสริมให้ผู้ลงทุนสามารถลงทุนในหลักทรัพย์ได้มากขึ้นด้วย และเป็นพัฒนาตลาดหุ้นไปในตัว

5. ป้องกันความเสี่ยงจากเงินเฟ้อ (Protection against inflation) ในภาวะเงินเฟ้อการใช้เครดิตเป็นสิ่งจำเป็น และมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะเงินเฟ้อได้ เนื่องจากในภาวะเงินเฟ้อที่ราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ นั้น ถ้าเราจะเก็บออมเงินสดไว้เพื่อซื้อสินค้าบางครั้งทำไม่ได้เพราะเงินที่สะสมไว้เพิ่มไม่ทันกับราคาสินค้าที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ถ้ามีการซื้อโดยอาศัยเครดิตคือซื้อไปก่อนแล้วค่อยผ่อนทีหลังอย่างนี้แล้วก็จะทำให้ผู้บริโภคได้สินค้ามาใช้ได้ทันทีในขณะที่ราคายังถูกอยู่ ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ใช้เครดิตจะได้ประโยชน์มาก อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่ออัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น อัตราดอกเบี้ยก็ย่อมมักจะสูงขึ้นตาม ดังนั้นการใช้เครดิตในภาวะเงินเฟ้อจึงควรระวังและใช้ให้เหมาะสมโดยต้องเปรียบเทียบกับต้นทุนของเงินกู้ด้วย

ข้อเสียของการใช้เครดิต

1. การใช้จ่ายเกินตัว (Overspending) การใช้เครดิตช่วยเสริมให้บุคคลมีความสะดวกสบายและคล่องตัวในการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น ดังนั้นมักเกิดปัญหาเรื่องการเงินเกินตัวอยู่เสมอ เพราะสงของบางอย่างไม่จำเป็นไม่ควรซื้อก็ไปซื้อ ซื้อโดยไม่มีการวางแผนล่วงหน้าไว้ก่อน จึงมักทำให้เกิดปัญหาการเงินในภายหลัง ยิ่งในปัจจุบันการบัตรเครดิตทำได้ง่ายและสะดวกสบาย ก็ยิ่งมีการใช้จ่ายเงินเกินตัวมากขึ้น อย่างไรก็ตามเพื่อป้องกันปัญหาการเงินเกินตัวนี้ทางที่ดีบุคคลควรจะต้องมีการวางแผนทำงบประมาณไว้ล่วงหน้า และควบคุมการใช้จ่ายให้อยู่ในขอบเขตของงบประมาณที่วางไว้เท่านั้น

2. ทำให้เกิดเงินเฟ้อ (Contributory to inflation) การส่งเสริมระบบเครดิตมาก ๆ จะยิ่งทำให้เกิดปัญหาเงินเฟ้อมากขึ้น เพราะถ้าคนส่วนใหญ่ในสังคมหันมาใช้เครดิตกันมากแล้ว ก็จะก่อให้เกิด

ภาวะเงินเฟ้อที่เรียกว่า Demand มีมากกว่า Supply คือความต้องการซื้อสินค้าและบริการมีมากกว่าสินค้าและบริการที่ผลิตได้ ดังนั้นจึงยิ่งผลักดันให้ราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นไปอีก อันจะนำความเสียหายมาสู่เศรษฐกิจโดยรวม

3.ต้นทุนสูง (High cost) ต้นทุนของการใช้เครดิตค่อนข้างสูงมาก เพราะต้นทุนของการใช้เครดิต นอกจากจะเป็นอัตราดอกเบี้ยที่จ่ายแล้วมีค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิกและค่าใช้จ่ายอื่นด้วย ซึ่งเมื่อคำนวณออกมาเป็นต้นทุนแท้จริงค่อนข้างมากทีเดียว (สุทธิ น้ำผุด. 2537 : 72-74)

2.2.2 ประโยชน์ของการใช้บัตรเครดิต

2.2.2.1 ผู้บริโภคได้รับผลตอบแทนในการที่ไม่ต้องพกเงินสดติดตัวไปไหนๆ เป็นจำนวนมาก

2.2.2.2 อำนาจความสะดวกสบายในการซื้อสินค้าและบริการจากห้างร้าน บริษัท หรือสถานบริการที่ตกลงรับบัตรเครดิต (Affiliated store) คือร้านที่มีเครื่องหมายรับบัตรเครดิตนั้นติดอยู่ ซึ่งมีอยู่ทั่วไปไม่ว่าจะเป็นห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์ สถานบริการน้ำมัน อู่ซ่อมรถยนต์ โรงแรม โรงพยาบาล บริษัทสายการบิน ภัตตาคาร ไนต์คลับ ตลอดจนร้านจำหน่ายของที่ระลึกเบ็ดเตล็ดและร้านค้าอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก และบัตรเครดิตบางชนิดยังสามารถใช้ซื้อของในต่างประเทศได้ด้วย

2.2.2.3 ได้มีเงินสดใช้จ่ายยามฉุกเฉิน บัตรเครดิตของธนาคารจะยอมให้ผู้ถือบัตรสามารถเบิกเงินสดล่วงหน้าไปใช้ได้โดยง่ายเป็นการถอนเงินจากเจ้าหน้าที่ธนาคารหรือเครื่อง ATM ที่มีอยู่ทั่วไปได้ในจำนวนเงินไม่เกินที่กำหนดไว้ และจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในการเบิกเงินสดดังกล่าว

2.2.2.4 มีการใช้เครดิตในลักษณะเป็นสินเชื่อแบบหมุนเวียนที่ต่อเนื่อง (Revolving credit) เพราะบัตรเครดิตบางชนิดอาจจะมีเงื่อนไขว่าเมื่อครบชำระหนี้แล้ว หากเจ้าของบัตรไม่ต้องชำระครั้งเดียวทั้งหมดก็สามารถใช้สินเชื่อหมุนเวียนชำระบางส่วนเพียง 10% จากยอดคงค้างทั้งหมด และส่วนที่เหลือก็ทยอยจ่ายในเดือนๆ ไป โดยลูกค้ายอมจ่ายดอกเบี้ยเพื่อการนี้

2.2.2.5 ให้ความสะดวกกับผู้บริโภคในการบริหารการเงิน โดยผู้บริโภคไม่ต้องมีปัญหายุ่งยากในการบันทึกข้อมูลทางการเงิน เพราะทุก ๆ เดือน ธนาคารหรือสถาบันบัตรเครดิตจะส่ง Statement แจ้งยอดไปให้ผู้บริโภคเพียงแต่นำมาใช้ตรวจหลักฐานการซื้อที่ตนมีอยู่นั้น

การใช้บัตรเครดิตนับว่าอำนวยความสะดวกในการอุปโภคบริโภคเป็นอย่างยิ่งและเป็นเครื่องถึงฐานะเครดิตของบุคคลได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามผู้ใช้บัตรเครดิตก็ควรใช้อย่างระมัดระวังเพราะถ้าไม่ระวังมีการใช้จ่ายเกินตัว (Overspend) อยู่เสมอ และถ้าผู้ใช้เปลืองไม่ชำระหนี้ตามกำหนดก็จะถูกคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ค่อนข้างสูง หรือถูกยกเลิกการใช้บัตรเครดิตไปเลยก็ได้ ดังนั้นการใช้บัตรเครดิตจะอำนวยความสะดวกอย่างมากมาย เพียงแต่จะต้องรู้จักใช้อย่างรอบคอบเท่านั้น (สุทธิ น้ำผุด. 2537:79-81)

1.4 วิวัฒนาการเกี่ยวกับบัตรเครดิต

บัตรเครดิตในประเทศไทยเริ่มมีการนำเข้ามาใช้ในประเทศตั้งแต่ช่วงปี 1969 หรือ พ.ศ. 2512 แต่ไม่เป็นที่รู้จักมากนัก จุดเริ่มต้นที่แท้จริงเนื่องมาจากธนาคาร Standard Charter ซึ่งถือหุ้นในไดเนอร์สคลับ (Diner's Club) เอเชียที่ฮ่องกง และธนาคาร Standard Charter ซึ่งถือหุ้นในไดเนอร์สคลับเข้ามาสู่ตลาดเมืองไทยจึงได้ชักชวนคุณชาตรี โสภณพาณิชย์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกรุงเทพ มาดำเนินการธุรกิจบัตรเครดิตไดเนอร์สคลับ ในประเทศไทย โดยได้มีการรวมกลุ่มกับกลุ่มธุรกิจสำคัญ ช่วงนั้นตระกูลหวังหลีได้เข้ามาร่วมด้วย ในช่วงแรกการที่จะชักชวนร้านค้าให้มารับบัตรเครดิตนั้นยากมาก แต่ถ้าเป็นร้านที่มีชาวต่างประเทศมาใช้บริการบ่อยๆ ก็อาจจะชักชวนได้ง่ายกว่า

บัตรเครดิตไทยในช่วงยุคบุกเบิก (พ.ศ. 2516-2530)

ธนาคารกสิกรไทยเป็นธนาคารพาณิชย์แห่งแรก ที่ริเริ่มให้บริการบัตรเครดิต โดยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา ซึ่งครั้งนั้นได้ร่วมกับธนาคารศรีนครออกบัตรเครดิต ชื่อ “บัตรเครดิตอเนกประสงค์” แต่ทั้งสองธนาคารก็ประสบปัญหาด้านการบริหารและความขัดแย้งในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ถือบัตร ทำให้ต้องแยกตัวออกจากกันในที่สุด ช่วง พ.ศ. 2517 เมื่อธนาคารกสิกรไทยได้แยกตัวจากธนาคารศรีนครก็ได้มาติดต่อกับตัวแทนของมาสเตอร์การ์ด (Master Card) ในต่างประเทศและขอเป็นตัวแทนในประเทศ ดังนั้นธนาคารกสิกรไทยจึงได้เริ่มบุกเบิกตลาดบัตรเครดิตเรื่อยมา

ในปี พ.ศ. 2520 ตลาดบัตรเครดิตในประเทศไทยต้องติดขัดด้วยการที่ อเมริกันเอ็กซ์เพรสเริ่มเข้ามาในประเทศไทยโดยเซ็นสัญญากับบริษัท ซีทัวร์ จำกัด เพื่อเป็นสถานธุรกิจที่รับบัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรส และเป็นตัวแทนสำนักงานท่องเที่ยวในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2521 ประเทศไทยเริ่มมีบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารในประเทศไทย ซึ่งธนาคารที่เป็นผู้ริเริ่มทำธุรกิจด้านบัตรเครดิตอย่างจริงจัง ก็คือ ธนาคารกสิกรไทย ด้วยนโยบายที่ต้องการตลาดบัตรเครดิตในประเทศไทยประสบความสำเร็จ จึงได้ออกบัตรเครดิตของธนาคารออกมาใช้ชื่อว่า “บัตรเครดิตกสิกรไทย” ถือได้ว่าเป็นบัตรเครดิตใบแรกของประเทศไทย โดยในช่วงแรกนั้นธนาคารกสิกรไทยได้กำหนดให้ผู้สมัครเป็นสมาชิกต้องเปิดบัญชีเงินฝากกับทางธนาคารเพื่อเป็นการค้ำประกันการใช้บัตร

ต่อมาได้เพิ่มเงื่อนไขในการพิจารณารับสมาชิกผู้ถือบัตรซึ่งจัดได้ว่าค่อนข้างจะเคร่งครัดและมีความระมัดระวังเป็นอันมาก เพื่อให้ได้ผู้ถือบัตรที่มีคุณภาพมากกว่าที่จะขยายฐานลูกค้าเพียงอย่างเดียว

ในปี พ.ศ. 2524 ธนาคารไทยพาณิชย์ เริ่มเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในตลาดบัตรเครดิต โดยการออกบัตรวิซ่า และบัตรมาสเตอร์การ์ด

ในปี พ.ศ. 2527 ธนาคารกสิกรไทยพยายามพัฒนาระบบงานเครดิตให้เข้าสู่สากล และพยายามพัฒนาให้มีผู้ถือบัตรมากขึ้น โดยการนำบัตรวีซ่าเข้าให้บริการ เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้ถือบัตรสามารถเลือกใช้บริการได้กว้างขวางมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2528 ธนาคารทหารไทยได้เปิดให้บริการบัตรเครดิต โดยร่วมกับวีซ่าออกบัตรเครดิตต่างประเทศใช้ชื่อ บัตรเครดิตทหารไทย-วีซ่า

ในปี พ.ศ. 2530 ธนาคารกรุงศรีอยุธยา เริ่มออกบัตรเครดิตของธนาคารโดยให้ลูกค้าเงินฝากของธนาคารเป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยออกบัตรร่วมกับ วีซ่าเตอร์เนชั่น ใช้ชื่อ บัตรวีซ่า-ธนาคารกรุงศรีอยุธยา

ธุรกิจบัตรเครดิตกับการแข่งขันในช่วงต้น (พ.ศ. 2531- 2535)

ในปี 2531 มีการเปลี่ยนแปลงในวงการบัตรเครดิตอย่างมากเมื่อธนาคารขนาดเล็กหลายธนาคารได้เข้าร่วมกับวีซ่าอินเตอร์เนชั่นแนล เพื่อออกบัตรวีซ่า ได้แก่ ธนาคารนครหลวงไทยออกบัตรวีซ่าชฎาทอง ธนาคารสหธนาคารออกบัตรวีซ่าของธนาคารสหธนาคาร ธนาคารมหานครออกบัตรวีซ่าของธนาคารมหานคร ซึ่งทั้ง 3 ธนาคารได้ให้ธนาคารกสิกรไทยเป็นสื่อกลางวีซ่าอินเตอร์เนชั่นแนลในการถ่ายทอดข้อมูลซึ่งกันและกัน ในช่วงปลายปี 2531 เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2531 ธนาคารกรุงเทพได้เปิดตัว บัตรเครดิตธนาคารกรุงเทพ โดยธนาคารกรุงเทพมุ่งเจาะตลาดบัตรเครดิตภายในประเทศ เพื่อเชิญลูกค้ารายใหญ่มาเป็นสมาชิกบัตรโดยไม่เสียค่าธรรมเนียม ทั้งนี้เนื่องมาจากธนาคารกรุงเทพได้เล็งเห็นว่าลูกค้ากลุ่มดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะถือบัตรได้

ในปี พ.ศ. 2532 ธนาคารไทยพาณิชย์ได้ออกบัตร เจ. ซี. บี. การ์ด อีกบัตรหนึ่งซึ่งเป็นบัตรที่มาจากประเทศญี่ปุ่น แต่ยังไม่แพร่หลายมากนัก

ในปี 2533 ธนาคารกรุงไทยได้เข้ามามีส่วนร่วมในธุรกิจบัตรเครดิต โดยใช้กลยุทธ์ในการเสนอบัตรให้บุคคลที่มีชื่อเสียงโดยทำบัตรให้ฟรีไม่เสียค่าธรรมเนียม เพื่อหวังให้บุคคลเหล่านั้นสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับเครดิตของธนาคาร

ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารทหารไทย ธนาคารสหธนาคาร ธนาคารมหานคร ธนาคารศรีนคร และธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ ได้ร่วมมือกันออกบัตรเครดิตขวัญ ซึ่งได้ถือกำเนิดขึ้นเมื่อเดือนกันยายน 2533 โดยที่ทั้ง 6 ธนาคารได้ร่วมกันจัดตั้งบริษัทกลาง คือ บริษัททุนรวมการ จำกัด ทำหน้าที่ในการประมาณผลข้อมูลต่าง ๆ ของบัตรเครดิตขวัญนครและคอยประสานงานระหว่างธนาคารทั้ง 6 ตลอดจนการโฆษณาประชาสัมพันธ์

ธนาคารซีทีแบงก์ได้เข้ามาสู่ตลาดบัตรเครดิตในประเทศ โดยอาศัยสาขาในกรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางในการออกบัตร วีซ่า-ซีทีแบงก์ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการให้บริการมากขึ้น และเป็นผู้นำทางด้านบัตรเครดิตในประเทศไทย โดยไม่หวังเพียงจำนวนสมาชิกผู้ถือบัตรเครดิตที่มากขึ้นเท่านั้น ยังหวังจะเป็นผู้นำทางด้านการให้บริการและสิทธิประโยชน์พิเศษแก่สมาชิกอีกด้วย แผนการตลาดที่ผ่านมาจะใช้วิธีแจกของสมนาคุณต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกใหม่

ธนาคารไทยพาณิชย์ ได้นำกลยุทธ์ใหม่ของบัตรเครดิตออกมาใช้ โดยการออก

บัตรเครดิตร่วมกับธุรกิจอื่น ๆ ซึ่งเรียกบัตรที่ออกมาว่า บัตรร่วม (Affinity Card) มาใช้เป็นรายแรกในประเทศไทย บัตรดังกล่าวเป็นความร่วมมือกันระหว่างธนาคารผู้ออกบัตรเครดิตและสถาบันธุรกิจต่าง ๆ เพื่อออกบัตรเครดิตร่วมกัน ทั้งนี้ นอกจากลูกค้าจะได้รับสิทธิประโยชน์ตามเงื่อนไขการให้บริการของธุรกิจนั้นๆ แล้วยังสามารถใช้ชำระค่าสินค้าและบริการแทนเงินสดได้อีกด้วย เช่นเดียวกันกับผู้ถือบัตรเครดิตโดยทั่วไปของธนาคาร ธุรกิจแรกที่เข้าร่วมกับธนาคารไทยพาณิชย์คือ บริษัท อุตสาหกรรมไหมไทย โดยได้ออกบัตรเครดิตจิมทอมป์สัน และได้ขยายความร่วมมือไปยังต่างประเทศโดยออกบัตรเครดิต กอล์ฟการ์ด จาก Lipo Bank ของประเทศอินโดนีเซีย Malayan Banking Berhad ของประเทศมาเลเซีย และ United Oversea Bank ของประเทศสิงคโปร์ หลังจากนั้นได้มีกลุ่มธุรกิจได้มาร่วมออกบัตรเครดิตอีกหลายกลุ่ม

ในปี พ.ศ. 2534 ธนาคารกสิกรไทยได้นำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ในการรับบัตรเครดิตอัตโนมัติ คือ Electronic Data Capture หรือ EDC มาติดตั้งให้แก่ร้านค้าที่เป็นสมาชิกของธนาคารโดยที่เครื่องนี้สามารถอนุมัติวงเงินและสามารถติดต่อกับธนาคารผู้ออกบัตรได้ทันทีโดยไม่ต้องใช้โทรศัพท์ไปยังธนาคารเพื่อขออนุมัติวงเงิน

ในปี พ.ศ. 2535 ธนาคารกรุงเทพ ได้ออกบัตรร่วม (Affinity Card) เพื่อขยายฐานผู้ถือบัตร เช่น ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ โรบินสัน ธนาคารกรุงไทยได้ร่วมมือกับมาสเตอร์การ์ด ออกบัตรต่างประเทศ ซึ่งบัตรดังกล่าวสามารถใช้เป็นบัตรเอทีเอ็มเบิกถอนจากตู้เอทีเอ็มได้อีกด้วย

ธุรกิจบัตรเครดิตกับการแข่งขันทางเทคโนโลยี (พ.ศ. 2536 – ปัจจุบัน)
ธนาคารกลุ่มขวัญนครได้พยายามขยายฐานผู้ถือบัตรออกไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้นโดยการออกบัตรเครดิตร่วมกับกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ ธนาคารกสิกรไทยได้เปิดตัวบัตรเครดิตกสิกรไทยอัจฉริยะ (Thai Farmer's Bank Smart Card) ซึ่งบรรจุคอมพิวเตอร์และหน่วยความจำอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก (ไมโครชิป) อยู่บนด้านซ้ายของตัวบัตรเครดิตเพื่อใช้บันทึกข้อมูลต่าง ๆ

ช่วงต้นปี 2537 ธนาคารไทยพาณิชย์ได้มีนโยบายชัดเจนที่จะบุกตลาดบัตรเครดิตอย่างจริงจัง โดยเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2537 ธนาคารไทยพาณิชย์ได้จัดตั้งองค์กรอิสระ แยกจากธนาคารใช้ชื่อว่า บริษัท ไทยพาณิชย์ธนพัทธ์ จำกัด มีจุดประสงค์เพื่อบริหารงานบัตรเครดิตอย่างเดี่ยวและเป็นแห่งแรกของธนาคารในประเทศไทยที่ฝ่ายบริการบัตรเครดิตได้แยกตัวออกมาเป็นองค์กรอิสระจากธนาคารสาเหตุที่ต้องแยกออกมาเพื่อให้ความคล่องตัวในการดำเนินงาน สามารถให้บริการแก่ผู้ถือบัตรได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น และสามารถดำรงไว้ซึ่งความชำนาญพิเศษของนักบริหารมืออาชีพในสาขาบัตรเครดิต โดยบริษัทดังกล่าวจะทำหน้าที่บริหารบัตรเครดิตทั้งหมดของธนาคารไทยพาณิชย์ และทำหน้าที่ออกบัตรเครดิตที่เป็นของบริษัทเองหรือรับจ้างองค์กรอื่น ๆ ออกบัตรเครดิตให้ รวมทั้งพัฒนาการดำเนินงานให้เป็นผู้เชี่ยวชาญดูแลความเสี่ยงให้กับผู้ออกบัตร

ในปี พ.ศ. 2538 ธุรกิจบัตรเครดิตมีการแข่งขันกันรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ หลังจากทีธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังพยายามที่จะให้ประเทศไทย เป็นศูนย์กลางทาง

การเงินของภูมิภาคนี้ ช่วงต้นปี 2538 ธนาคารกสิกรไทยประสบความสำเร็จในการทำ Re-engineering ซึ่งทำให้ธนาคารมีกำไรเกิน 10,000 ล้านบาท ดังนั้นจึงได้นำแนวความคิดการ Re-engineering นี้มาใช้กับธุรกิจบัตรเครดิตด้วย โดยว่าจ้างให้บริษัท Bozze Allen จากสหรัฐอเมริกา มาเป็นที่ปรึกษาและทางธนาคารกสิกรไทยเชื่อว่าสามารถลดต้นทุนในการบริหารลงได้ รวมทั้งการบริการผู้ถือบัตรก็จะมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิมด้วย สิ่งที่จะทำการปรับปรุงนั้นก็มิทางด้านการตลาด การออกบัตรให้เร็วขึ้น วิธีการเก็บเงิน การชำระหนี้ รวมไปถึงการปรับปรุงโครงสร้างของกลุ่มผู้ถือบัตรเครดิต

ภายหลังจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ทำให้ขนาดธุรกิจบัตรเครดิตโดยรวมลดลง ทั้งปริมาณบัตรเครดิตและปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตร และได้เกิดการส่งเสริมการขายโดยการชำระหนี้ในการซื้อสินค้าเงินผ่อนจากห้างสรรพสินค้าและร้านค้าทั่วไปผ่านบัตรเครดิต ต่อมาอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศได้ลดลงทั้งอัตราดอกเบี้ยฝากและเงินกู้ เกิดการกระตุ้นในการบริโภคภายในประเทศ ทำให้ธุรกิจบัตรเครดิตกลับมาเติบโตอีกครั้งโดยมุ่งเน้นการขยายฐานผู้ถือบัตรเครดิต การให้บริการหลากหลายรูปแบบ เช่น การส่งเสริมการขายร่วมกับร้านค้าผู้รับบัตร ในรูปแบบของสิทธิพิเศษ ส่วนลด การให้สินเชื่อส่วนบุคคล และการออกบัตรของห้างสรรพสินค้าต่างๆ เพิ่มขึ้นโดยการร่วมกับบริษัทที่ดำเนินธุรกิจด้านบัตรเครดิต ประกอบกับธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีประกาศธนาคารฯ ที่ ธพ. สนส. (21) ว.906/2545 ถึงธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคาร เรื่องการให้บริการบัตรเครดิต ทำให้เกิดการขยายตัวของบัตรเครดิตมากขึ้น เนื่องจากการไม่ได้กำหนดวงเงินรายได้ขั้นต่ำของผู้ถือบัตร

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับเงิน

ในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งมีการแบ่งงานกันทำดังเช่นทุกวันนี้ ย่อมต้องมีการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันอย่างราบรื่นและคล่องตัว เงิน คือสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการทุกประเภท เงินแลกเปลี่ยนได้แม้กระทั่งแรงงานมนุษย์ที่ใช้ในกระบวนการผลิต อะไรก็ตามที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในการซื้อสินค้าและบริการ และการชำระหนี้ นับเป็นเงินทั้งสิ้น

หน้าที่ของเงิน (The functions of Money)

หน้าที่ที่สำคัญที่สุดของเงินคือ เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการถ้าปราศจากเงิน มนุษย์ก็จำเป็นต้องแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยตรง (barter) เช่น เอาเสื้อผ้าแลกเปลี่ยนกับข้าว เป็นต้น ซึ่งการแลกเปลี่ยนระหว่างกันโดยตรงเป็นภาระที่หนักอึ้งยิ่ง ผู้ที่ผลิตเสื้อผ้าได้ เมื่อต้องการข้าวต้องไปหาชาวนาที่ต้องการเสื้อผ้าที่ต้องการซื้อเสื้อผ้าของตน จึงมีการแลกเปลี่ยนระหว่างเสื้อผ้าและข้าว นับเป็นภาระยุ่งยากอย่างยิ่ง ถ้ามีการใช้เงินก็เป็นการสะดวกสบายอย่างยิ่ง

แต่หน้าที่ของเงินในฐานะที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ มิใช่หน้าที่เพียงประการเดียว เงินยังมีหน้าที่เป็นหน่วยวัดค่า เป็นหน่วยสะสมค่า และใช้เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ในอนาคต หน้าที่ของเงินโดยพื้นฐานมี 4 ประการ คือ

1. เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ (medium of exchange) ถือว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุด ผู้บริโภคใช้เงินเป็นค่าใช้จ่ายใช้สอยเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการมาอุปโภคและการบริโภคในชีวิตประจำวัน ผู้ผลิตใช้เงินเป็นค่าใช้จ่ายใช้สอย เพื่อแลกเปลี่ยนการผลิตรายได้ในกระบวนการผลิต

2. เงินทำหน้าที่เป็นหน่วยวัดค่า (standard unit of account) การมีเงินใช้ในเศรษฐกิจได้ประโยชน์ในด้านการวัดค่าสินค้าและบริการในเวลาเดียวกัน คือทำให้สินค้าบริการทุกอย่างสามารถกำหนดราคาได้ล่วงหน้า เช่น สบู่ก้อนละ 10 บาท เสื้อตัวละ 190 บาท แรงงานวันละ 180 บาท เป็นต้น จึงเป็นการสะดวกแก่ผู้ต้องการสินค้าและบริการชนิดนั้น ๆ สมมุติว่า ถ้าเราไม่มีเงินเป็นหน่วยวัดค่าดังเช่นปัจจุบัน การระบุราคาสินค้าคงจะมีความยุ่งยาก

3. เงินทำหน้าที่เป็นหน่วยสะสมค่า (store of value) หน้าที่สำคัญประการที่ 3 คือทำหน้าที่เป็นหน่วยสะสมค่า ค่า (value) หมายถึงความสามารถในการซื้อสินค้าและบริการตามความพอใจของผู้บริโภค เพื่อความมั่นคงในชีวิต มนุษย์ต้องการสะสมค่าของรายได้ในปัจจุบัน เพื่อนำไปใช้ในอนาคตถ้าไม่มีเงิน การสะสมค่าอาจอยู่ในรูปของทรัพย์สินคงทน เช่น ในรูปของที่ดิน ที่อยู่อาศัย หรืออยู่ในรูปของตราสารทางการเงิน เช่น หุ้น พันธบัตร ตั๋วสัญญาใช้เงิน หรืออยู่ในรูปของเครื่องเพชร และเครื่องประดับมีค่าต่าง ๆ เป็นต้น

4. เงินทำหน้าที่เป็นมาตรฐานชำระหนี้ในอนาคต (standard of deferred payment) เมื่อเงินทำหน้าที่เป็นหน่วยวัดค่าของสินค้าและบริการ เงินก็ทำหน้าที่มาตรฐานชำระหนี้ เพราะการค้าขายในปัจจุบันไม่ได้จ่ายกันเป็นเงินสดเสมอไป การค้าส่วนใหญ่ใช้ระบบเครดิต คือพ่อค้ารับสินค้าไปขายก่อน และจ่ายเงินภายหลังตามเงื่อนไขเวลาที่ตกลงกัน หรือผู้บริโภคซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคถาวรโดยการผ่อนส่งเป็นงวดๆ

ในการถือเงินไว้กับตัวเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตาม ประชาชนย่อมจะเสียโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร หรืออาจเป็นดอกเบี้ยจากเงินที่เราปล่อยออกไปให้คนอื่นกู้ การถือเงินของผู้บริโภคจึงเท่ากับมีค่าใช้จ่ายติดตามาด้วยไม่มากนักน้อย การถือเงินไว้กับตัวเองจึงจำเป็นจะต้องมีเหตุผลที่ดีอย่างมากทีเดียว কেনส์มีความเห็นว่า ผู้บริโภคมีความจำเป็นต้องถือเงินด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ

1. เพื่อเอาไว้ใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน (transactions motive) การถือเงินเอาไว้เพื่อใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน นับเป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุดเพราะได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่าประชาชนได้รับผลตอบแทนจากปัจจัยการผลิตเป็นช่วงเวลา แต่มีภาระต้องใช้จ่ายในชีวิตประจำวันตลอดเวลา จึงต้องสำรองเงินไว้กับตัวจำนวนหนึ่งเพื่อซื้อสินค้าและบริการ ปริมาณเงินที่ประชาชนเก็บไว้กับตัวในส่วนนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับระดับรายได้ของแต่ละคนเป็นสำคัญ ผู้มีรายได้มากย่อมมีภาระต้องใช้จ่ายมาก จึงต้องเก็บเงินไว้มากตามไปด้วย ถ้าพิจารณาเศรษฐกิจเป็นส่วนรวมก็ยังมี

สถานการณ์ไม่แตกต่างกัน คือ ถ้ารายได้ประชาชาติสูง ปริมาณเงินที่ประชาชนเก็บไว้กับตัวเพื่อนำมาจับจ่ายใช้สอยเพื่อซื้อสินค้าและบริการก็จะสูงตามไปด้วยเช่นกัน ปัจจัยสำคัญที่แจ้งมีผลกระทบต่อปริมาณเงินที่ประชาชนถือไว้เพื่อใช้สอยคือ “อัตราดอกเบี้ย” ถ้าอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดสูงขึ้นมาก ๆ อาจมีผลทำให้ประชาชนลดปริมาณเงินที่เก็บไว้เพื่อจับจ่ายใช้สอย และนำไปฝากหรือให้กู้เพื่อต้องการรายได้จากดอกเบี้ยเป็นการตอบแทน

2. เพื่อสำรองไว้ใช้ในกรณีฉุกเฉิน (precautionary motive) เหตุผลประการต่อมาที่ทำให้ประชาชนเก็บเงินไว้กับตัว มาจากความจริงที่ว่า เหตุการณ์ในอนาคตไม่แน่นอน จึงต้องสำรองเงินไว้ใช้ในกรณีมีรายจ่ายซึ่งไม่ได้คาดหมายมาก่อน อาทิเช่น ค่าซ่อมแซมเครื่องใช้ภายในบ้าน รถยนต์เสีย การเจ็บป่วยของสมาชิกในครอบครัว อุบัติเหตุ หรือสำรองไว้กรณีมีความจำเป็นต้องสะสมสินค้าบางอย่างซึ่งลดราคาประจำปี เป็นต้น รายจ่ายตามรายการเหล่านี้เป็นสิ่งที่ไม่ได้คาดหมายมาก่อน เงินที่สำรองไว้ใช้กรณีฉุกเฉินดังกล่าวจะผันแปรไปตามรายได้เช่นเดียวกัน และมีส่วนน้อยที่เปลี่ยนแปลงไปตามอัตราดอกเบี้ย

3. เพื่อแสวงหากำไร (speculative motive) ความต้องการถือเงินเพื่อแสวงหากำไร คือ การสำรองเงินเตรียมไว้เพื่อซื้อหรือขายหุ้น และพันธบัตรในตลาดหลักทรัพย์ ประชาชนสำรองเงินส่วนนี้ไว้ เพื่อซื้อหลักทรัพย์ในราคาต่ำ และนำออกมาขายในราคาสูง ปัจจัยกำหนดปริมาณสำรองไว้เพื่อแสวงหากำไร ขึ้นอยู่กับราคาของหลักทรัพย์ คือ เมื่อหลักทรัพย์มีราคาต่ำในทัศนะของผู้เก็งกำไร เขาจะซื้อหลักทรัพย์ไว้เพื่อหวังขายเอากำไรในอนาคตทำให้เงินที่เก็บไว้กับตัวเพื่อเก็งกำไรมีจำนวนลดลง ตรงข้ามเมื่อราคาสูงขึ้น ผู้เก็งกำไรมีแนวโน้มปล่อยหลักทรัพย์ออกมาขายในตลาดหลักทรัพย์มากขึ้น ทำให้ได้เงินกลับคืนมา เงินที่สำรองไว้เพื่อเก็งกำไรจึงเพิ่มขึ้น

โดยสรุปแล้ว เงินที่ประชาชนต้องการถือไว้จึงมีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งจะมีสำรองมีปริมาณมากหรือน้อยผันแปรตามรายได้ ได้แก่ เงินที่เก็บไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และเงินสำรองไว้กรณีมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน และอีกส่วนผันแปรไปในทางตรงกันข้ามกับอัตราดอกเบี้ย ได้แก่ เงินที่เก็บสำรองไว้เพื่อการเก็งกำไร (ประพันธ์ เศรษฐนันท์. 2543:161-171)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการออม

2.2.1 ความหมายของการออม

เงินออม (saving) หมายถึง ส่วนหนึ่งของรายได้ปัจจุบันที่ไม่ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภค หากแต่เก็บไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้จ่าย ๆ ในอนาคต การใช้เงินออมอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น ถือไว้เป็นเงินสด นำเงินออมไปฝากธนาคารเงินออมไปซื้อหลักทรัพย์ เป็นต้น ขนาดของเงินออมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ 1 ขนาดของรายได้ ถ้าบุคคลมีรายได้ ถ้าบุคคลมีรายได้เพิ่มขึ้นการออมก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย 2 การคาดการณ์เกี่ยวกับรายได้ในอนาคต ถ้ามีรายได้คาดว่าในอนาคตจะมีรายได้มากก็จะเก็บออมในปัจจุบันน้อยลงและ 3 อัตราดอกเบี้ย ถ้า

อัตราดอกเบี้ยในปัจจุบันอยู่ในระดับสูงจะจูงใจให้บุคคลเก็บออมมากขึ้น (คู่มือศูนย์ส่งเสริมการบริหารเงินออมครอบครัว กรุงเทพมหานคร. 2548:4)

อนึ่ง ยังมีอีกคำหนึ่งที่ใกล้เคียงกัน นั่นคือคำว่า การออม (saving) ซึ่งหมายถึงการนำเงินออมไปลงทุนเพื่อหาผลประโยชน์ตอบแทน ดังนั้นออมที่เก็บไว้เป็นเงินสดหรือแปลงสภาพเป็นสินทรัพย์

ความสำคัญของเงินออม เงินออมเป็นปัจจัยที่จะทำให้เป้าหมายซึ่งบุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่นกำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเองในอนาคตให้ได้ เงินออมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดให้เป้าหมายที่วางไว้เป็นจริงขึ้นมา นอกจากนี้เงินออยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลได้ด้วย ดังนั้นบุคคลจึงควรมีการออมอย่างสม่ำเสมอในชีวิต

สิ่งจูงใจต่อการออม การที่คนเรามี “เป้าหมาย” อย่างหนึ่งอย่างใดในอนาคตกำหนดไว้ อย่างชัดเจนแจ่มแจ้งแน่นอนก็จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออมมากยิ่งขึ้น เป้าหมายของแต่ละคนอาจจะแตกต่าง แล้วแต่ความจำเป็นและความต้องการ (Needs) ของเขา และยังขึ้นอยู่กับความหวังและความทะเยอทะยานในชีวิตของเขาด้วย ตัวอย่างเช่น บางคนอยากจะมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง อยากมีการศึกษาสูง อยากมีชีวิตอยู่อย่างสุขสบายในยามปลดเกษียณ หรือหวังที่จะให้ลูกหลานมีหลักมั่นคง ดังนั้นเป้าหมายในการออมแตกต่างกันนี้จะเป็นสิ่งที่กำหนดให้จำนวนเงินออมและระยะเวลาในการออมแตกต่างกันไป (สุขใจ น้ำผุด. 2537:185)

การออมที่เกี่ยวกับการเงินครอบครัว หมายถึง การใช้จ่ายของบุคคลในครอบครัว อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับสถานภาพ อาจเขียนเป็นสูตรการออม คือ

$$\text{เงินออม} = \text{รายได้} - \text{รายจ่าย}$$

ดังนั้น ความสามารถในการออมจะมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายของแต่ละบุคคล

การออมส่วนบุคคล พื้นฐานของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อป้องกันมิจ่ายฉุกเฉินเกิดขึ้น ก็คือการออมโดยปกติทั่วไป การออมเป็นการสะสมเงินไว้จ่ายในยามที่ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวมีปัญหาเกี่ยวกับรายได้เกิดขึ้น เช่น การมีรายได้ลดลง รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากภาวะเงินเฟ้อ เหตุการณ์ในลักษณะเช่นนี้อาจเกิดขึ้นได้เสมอถ้าท่านต้องถูกออกจากงาน ไร้ความสามารถ หรืออยู่ในวัยชราภายหลังการเกษียณอายุแล้ว ถ้าท่านมีเงินสะสมไว้ท่านก็จะไม่ประสบกับความเดือดร้อนทางการเงินมากนัก จึงจำเป็นที่ทุกคนจะต้องพยายามสะสมไว้ในขณะที่ท่านยังมีความสามารถหารายได้อยู่ โดยเป็นการลดรายจ่ายในบางรายการที่ยังไม่สมควรจะจ่าย หรือรายจ่ายที่มีจำนวนมากเกินไปลงบ้าง เพื่อกันเงินส่วนที่เหลือไว้ใช้ในยามขาดแคลน จำนวนเงินออมที่เหมาะสมอาจไม่สามารถกำหนดได้แน่นอนว่าควรจะเป็นจำนวนเงินสักเท่าใด เพราะรายได้และรายจ่ายของแต่ละบุคคลหรือครอบครัวย่อมแตกต่างกันไปตามสภาวะสิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ รวมถึงนโยบายในการวางแผนการเงิน

ปัจจัยสำคัญในการออม ในภาวะเงินเฟ้อที่สินค้าและบริการทุกชนิดมีราคาเพิ่มสูงขึ้น บุคคลหลายคนอาจมีปัญหาในการออมเกิดขึ้นได้ เช่น การมีอัตราการออมลดลงไปจากเดิม เพราะมีรายจ่ายสูงขึ้น ในขณะที่รายได้ยังเป็นจำนวนที่คงที่ หรือในบางครอบครัวอาจไม่สามารถจะทำการออมได้อีก เพราะมีรายจ่ายสูงเกินรายได้เป็นจำนวนมากจนไม่สามารถปรับการใช้จ่ายให้เกิดความสมดุลขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม การออมก็เป็นเหตุผลสำคัญในการป้องกันปัญหาทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้ดีที่สุด และทุกคนควรมีเงินออมไว้สักจำนวนหนึ่งโดยไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นจำนวนเงินที่มากมาย แต่ควรเป็นจำนวนที่ท่านหรือครอบครัวเพียงพอจะได้ไว้ใช้จ่ายก่อนที่จะสามารถแก้ไขปัญหาทางการเงินไปได้ ในขณะที่ท่านมีความสามารถหารายได้ได้อยู่และมีกำลังพอที่จะออมได้ ก็ควรที่จะมีการกันเงินออมไว้ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. ท่านจะมีเงินสำรองที่เหลือ ภายหลังจากที่ท่านได้ใช้จ่ายในรายการที่จำเป็นหมดแล้วเป็นจำนวนหมดแล้วเป็นจำนวนมากขึ้น ตามระยะเวลาที่มีการออม
2. ท่านจะมีผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยหรือเงินปันผลเพิ่มขึ้นจากการที่ท่านนำเงินออมไปลงทุนในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง โดยได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนนั้น
3. ท่านจะมีผลตอบแทนเพิ่มขึ้นจากจำนวนผลตอบแทนที่ท่านได้รับในข้อ 2 เป็นผลทำให้ท่านมีเงินรวมในอนาคตเพิ่มมากขึ้น จนในบางครั้งจำนวนผลตอบแทนรวมอาจมีจำนวนมากกว่าจำนวนเงินออมในครั้งแรกก็ได้

ในบางกรณี บุคคลอาจมีความสนใจที่จะต้องการออมเงินมากขึ้นหรือลดลงได้ ทั้งที่ยังคงรายได้และรายจ่ายเช่นเดิม ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยสำคัญต่อไปนี้ คือ

1. ผลตอบแทนที่ผู้ออมได้รับการออม หมายความว่า ถ้ายิ่งผลตอบแทนในการออมเพิ่มมากขึ้นเท่าใด ก็จะเป็นสิ่งดึงดูดใจให้บุคคลบุคคลมีการออมมากขึ้นเท่านั้น เช่น ในภาวะที่รัฐบาลกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งลดดอกเบี้ยเงินฝากประจำทุกประเภทลง ทั้งยังเก็บภาษีดอกเบี้ยเงินฝากอีก จึงทำให้ระดับเงินออมของธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมาก
2. มูลค่าของอำนาจซื้อในปัจจุบัน ผู้ออมจะตัดสินใจทำการออมขึ้นภายหลังจากการพิจารณาถึงอำนาจของเงินที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าจะไม่ความแตกต่างจากมูลค่าของเงินในอนาคตมากนักหมายความว่า จำนวน 1 บาท ในวันนี้จะสามารถซื้อสินค้าและบริการได้ในจำนวนใกล้เคียงหรือเท่ากับการใช้เงิน 1 บาทซื้อสินค้าและบริการในอีก 2-3 ปีข้างหน้าหรือมากกว่านั้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าท่านเห็นว่าการเก็บเงินออมไว้โดยไม่ยอมซื้อสินค้าในขณะนี้ ท่านอาจจะสูญเสียความพอใจที่ควรจะได้รับจากการซื้อสินค้าในปัจจุบันมากกว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากการออมทั้งยังต้องเสียเวลาที่จะซื้อสินค้าในอนาคตที่อาจจะมียาสูงขึ้นไปกว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับอีกด้วย ถ้าท่านพอใจที่จะซื้อสินค้าในวันนี้มากกว่าการหวังผลตอบแทนที่จะได้รับเพิ่มขึ้นในอนาคต ท่านก็จะมีการออมลดลง

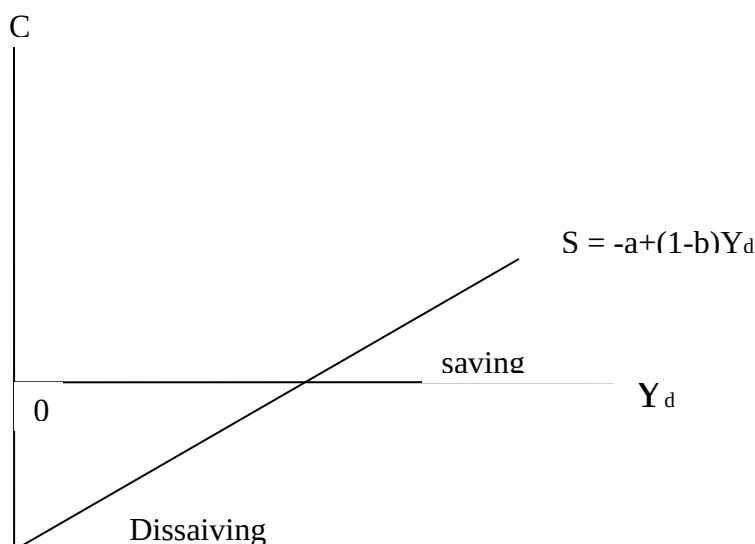
3. รายได้ส่วนบุคคลสุทธิ ผู้ที่มีรายได้คงที่แน่นอนเป็นประจำทุกเดือนในจำนวนที่ไม่สูงมากนัก เช่น ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชนระดับต่ำ จำนวนเงินออมที่กัน

ไว้อาจเป็นเพียงจำนวนน้อยตามอัตราส่วนของรายได้ที่มีอยู่ ต่างจากจำนวนเงินออมของบริหารระดับสูง หรือนักการเมืองที่น่าจะมีเงินเหลือออมได้มากกว่า นอกจากนั้น การเปลี่ยนแปลงรายได้เนื่องจากการเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้ายงาน การปลดออกตำแหน่งหน้าที่การงานก็มีผลต่อระดับการออมเช่นกัน คืออาจทำให้มีการออมเพิ่มมากขึ้นหรือลดลงไปจากระดับเดิมได้ ในระหว่างที่ท่านมีรายได้มากกว่าปกติ หรือในขณะที่ท่านมีความสามารถหารายได้ได้อยู่ จึงควรจะมีการออมเพื่อป้องกันปัญหาทางการเงินอันเกิดขึ้นได้ดังกล่าวแล้ว

4. ความแน่นอนของจำนวนรายได้ในอนาคตภายหลังเกษียณอายุ ถ้าผู้มีรายได้ทุกคนทราบได้แน่นอน เมื่อใดก็ตามที่ท่านไม่มีความสามารถหารายได้ได้อีกต่อไป ท่านก็จะไม่มีปัญหาทางการเงินเกิดขึ้น หรือถ้ามีก็ไม่ใช่ปัญหาที่รุนแรงนัก เนื่องจากหน่วยงานที่ท่านเคยทำงานอยู่มีนโยบายในการช่วยเหลือท่านในวัยชราภายหลังการเกษียณอายุ หรือภายหลังการออกจากงานก่อนกำหนด เช่น นโยบายการให้บำนาญบำเหน็จ เงินชดเชย เป็นต้น ในกรณีนี้ถ้าท่านเห็นว่ารายได้ในอนาคตเป็นจำนวนที่พอเพียงไว้ใช้จ่ายไปจนตลอดชีวิตแล้ว การออมในปัจจุบันจะมีลดน้อยลงต่างกับผู้ที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือในลักษณะดังกล่าวข้างต้น เช่น ผู้ที่มีอาชีพเป็นนักแสดง นักร้อง นักกีฬา ฯลฯ บุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีรายได้ที่ค่อนข้างสูง การออมเงินไว้ในขณะที่มีรายได้เป็นจำนวนข้างมากจึงไม่เป็นปัญหามากนัก นอกจากนั้น การพิจารณาถึงผลตอบแทนแบบทบต้นที่จะได้รับก็จะมีผลต่อการออมเช่นกัน กล่าวคือ ถ้าแหล่งลงทุนของเงินออมมีนโยบายในการใช้จ่ายผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนได้รับมากขึ้น ผู้ออมขึ้น ผู้ออมอาจมีการลดลงเพื่อกันไว้ใช้จ่ายได้มากขึ้น ผู้ออมอาจมีการออมลดลงเพื่อกันเงินไว้ใช้จ่ายได้มากขึ้นโดยไม่ทำให้จำนวนเงินรวมในอนาคตกระทบกระเทือนแต่ประการใด (สุขใจ น้ำสุต. 2546: 18-20)

ฟังก์ชันการออม (The saving Function)

เมื่อบุคคลมีรายได้ภายหลังที่ได้หักภาษีให้แก่รัฐบาลแล้ว บุคคลสามารถนำรายได้ไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภคส่วนหนึ่งและเก็บออมไว้ส่วนหนึ่งดังนั้น $Y_d = C + S$ หรือ $S = Y_d - C$ กล่าวคือ เงินออม (Saving) รายได้สุทธิที่เหลือจากการใช้จ่าย ถ้าได้สุทธิในระดับต่ำ เงินออมย่อมต่ำไปด้วยและเงินจะเพิ่มสูง เมื่อรายได้สูง ดังนั้นเงินออมย่อมสัมพันธ์กับรายได้สุทธิของบุคคลเส้นที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเงินออมกับระดับรายได้ต่าง ๆ กัน เรียกว่า เส้นฟังก์ชันการออม

ภาพประกอบ 3 แสดงฟังก์ชันการออม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อ

สินเชื่อและหนี้สินเป็นสิ่งสิ่งเดียวกัน แต่พิจารณาจากคนละด้านกัน และสินเชื่อและหนี้สินต่างกันก็เป็นพันธะที่จะต้องจ่ายในอนาคต อันเนื่องจากเงินถูกใช้อย่างแพร่หลายในการเป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ในอนาคต สินเชื่อและหนี้สินจึงเป็นพันธะที่จะต้องจ่ายเงินจำนวนที่คงที่จำนวนหนึ่งถ้าพิจารณาในแง่ของผู้ที่จะได้รับการชำระเงินอนาคต พันธะนั้นก็คือสินเชื่อ หรืออำนาจในการที่จะเรียกร้องให้ผู้อื่นชำระเงินให้แก่เขา แต่ถ้าหากพิจารณาในแง่ของผู้ที่มีพันธะที่จะต้องจ่ายเงินในอนาคตพันธะก็คือหนี้สิน เนื่องจากสินเชื่อและหนี้สินเป็นสิ่งเดียวกัน แต่มองคนละด้านดังได้กล่าวแล้วปริมาณของหนี้สินที่คงค้างอยู่ ณ ขณะหนึ่งขณะใด จึงย่อมต้องเท่ากับปริมาณของสินเชื่อที่มีอยู่ในขณะนั้น

หน้าที่ทางเศรษฐกิจของสินเชื่อ หน้าที่พื้นฐานทางเศรษฐกิจของสินเชื่อและเครื่องมือทางการเงินอาจพิจารณาระบบเศรษฐกิจแบบง่าย ซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยเศรษฐกิจซึ่งเป็นผู้จ่าย (spending units) หรือครัวเรือน (households) ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น 1 เดือน แต่ละครัวเรือนจะได้รับรายได้ในรูปของตัวเงิน ซึ่งเป็นผลตอบแทนจากการที่ครัวเรือนนั้นมีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจ ในระบบเศรษฐกิจใด ๆ ก็ตาม เราอาจแบ่งครัวเรือนได้เป็น 3 ประเภทตามลักษณะของการใช้จ่ายคือ

1. ครัวเรือนที่มีการออมเท่ากับศูนย์ (Zero savers) คือครัวเรือนที่ใช้จ่ายในการบริโภคในปัจจุบันเท่ากับรายได้ปัจจุบันที่ได้รับพอดี
2. ครัวเรือนที่มีการออมเป็นบวก หรือเรียกสั้น ๆ ว่าผู้ออม (savers) หรือผู้ที่มีรายได้สูงกว่ารายจ่าย (surplus units) คือครัวเรือนที่ใช้จ่ายในการบริโภคในปัจจุบันน้อยกว่ารายได้ปัจจุบันที่ได้รับ

3. ครั้วเรือนที่มีการออมเป็นลบ (dissolves) หรือผู้ที่มีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ (deficit units) คือครั้วเรือนที่ใช้จ่ายในการบริโภคในปัจจุบันมากกว่ารายได้ปัจจุบันที่ได้รับ แต่โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ครั้วเรือนส่วนใหญ่จะเป็นประเภทที่ 2 และประเภทที่ 3 ดังนั้น จึงควรพิจารณาว่า เหตุใดครั้วเรือนจึงเลือกที่จะเป็นผู้ออม (ประเภทที่ 2) หรือเลือกที่จะเป็นผู้มีการออมเป็นลบ (ประเภทที่ 3) และเหตุใดในบางเวลาครั้วเรือนอาจเป็นผู้ออม แต่ในบางเวลาก็กลับเป็นผู้มีการออมเป็นลบ หน้าที่ทางเศรษฐกิจของสินเชื่อก็คือแบ่งออกได้เป็น 3 ประการ ดังนี้

1. สินเชื่อและการบริโภค ปัญหาหนึ่งที่แต่ละครั้วเรือนจะต้องประสบก็คือ การจัดสรรการบริโภคของเขาให้เหมาะสมตามเวลาโดยคำนึงว่า จากรายได้ที่เขามีอยู่ในปัจจุบันและรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ถ้าหากเขาใช้จ่ายในการบริโภคมากในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เขาก็จะต้องใช้จ่ายในการบริโภคน้อยลงในช่วงเวลาอื่น เพื่อที่จะทำให้เขาได้รับอรรถประโยชน์รวมหรือความพอใจสูงสุด แต่ละบุคคลจะต้องคำนึงถึงรายได้ปัจจุบันของเขา รายได้ในอนาคต ความต้องการในปัจจุบันและความต้องการในอนาคต และความต้องการในอนาคต ในขณะใดขณะหนึ่ง แต่ละบุคคลจะให้ความสำคัญ แก่การบริโภคในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับบริโภคในอนาคตที่แตกต่างกันออกไป แม้กระทั่งบุคคล 2 คน ซึ่งต่างก็มีรายได้ปัจจุบัน รายได้ในอนาคต ความต้องการในปัจจุบัน และความต้องการในอนาคตเหมือนกันทุกประการ ก็ยังให้ความสำคัญแตกต่างกัน

เมื่อแต่ละบุคคลให้คุณค่าหรือความสำคัญแก่การบริโภคในปัจจุบันและการบริโภคในอนาคตแตกต่างกัน แต่ละบุคคลก็อาจจะได้รับอรรถประโยชน์หรือความพอใจเพิ่มขึ้นได้โดยการแลกเปลี่ยนกันระหว่างการบริโภคในปัจจุบันกับการบริโภค คนที่ให้ความสำคัญแก่การบริโภคในปัจจุบันน้อยกว่าสามารถที่จะโอนการออมในปัจจุบันของเขา ซึ่งแสดงถึงสิทธิที่มีต่อสินค้าในปัจจุบันไปให้แก่ผู้คนที่ให้ความสำคัญแก่การบริโภคในปัจจุบันมากกว่า ผู้ยืมจะชดเช้อำนาจในการบริโภคในทันทีหรือเก็บออมไว้ต่อไปอีก ด้วยเหตุนี้ แต่ละบุคคลสามารถที่จะทำให้ตนเองได้รับความพอใจเพิ่มขึ้นได้ โดยการจัดสรรการบริโภคของเขาให้เหมาะสมตามเวลา ประสิทธิภาพการบริโภคในอนาคตก็จะมีประสิทธิภาพและกระทำได้ในขอบเขตจำกัด จนกระทั่งไม่อาจทำให้ความพอใจเพิ่มขึ้นได้ สมมติว่า ในสังคมแห่งหนึ่งยังไม่มีการใช้สินเชื่อ สังคมแห่งนี้มีสินทรัพย์เพียงสองชนิดเท่านั้นคือ สินทรัพย์กายภาพ (เช่น บ้าน ที่ดิน เครื่องประดับ สัตว์เลี้ยง ฯลฯ) เงิน เช่น เหรียญกษาปณ์หรือเงินกระดาษ ซึ่งไม่ได้รับผลตอบแทนในรูปอัตราดอกเบี้ย ผู้ต้องการจะบริโภคมากกว่ารายได้ปัจจุบันของเขาก็ต้องใช้จ่ายจากเงินที่เก็บหอมรอมริบไว้ หรือไม่ก็ขายสินทรัพย์ที่มีอยู่ออกไป ส่วนผู้ที่มีรายได้ปัจจุบันสูงกว่ารายจ่ายในการบริโภค และต้องการที่จะเก็บออมก็ไม่มีทางเลือกใด ๆ ในการที่จะเก็บออมมากนัก ทางเลือกที่เขาได้อยู่ก็คือการสะสมเงินออมในรูปเงินเพิ่มขึ้นหรือไม่ก็นำไปซื้อสินทรัพย์กายภาพ การสะสมเงินเพิ่มขึ้นย่อมมีข้อดีในแง่ที่ทำให้ผู้ออมมีสภาพคล่องสูงขึ้น แต่ก็มีข้อเสียคือไม่ได้รับผลตอบแทนใด ๆ การมีสินทรัพย์กายภาพเพิ่มขึ้นอาจทำให้ผู้ออมได้รับรายได้เพิ่มขึ้น แต่อาจจะมียกจ่ายที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นด้วย

ดังนั้น เราสรุปได้ว่า สินเชื่อเพื่อการบริโภคมีความสำคัญ 3 ประการ ดังนี้คือ

1. ช่วยทำให้การบริโภคมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะสินเชื่อเพื่อการบริโภค ช่วยให้ครัวเรือนสามารถกระจายการบริโภคของเขาได้เหมาะสมตามกาลเวลา
2. ช่วยทำให้เกิดเครื่องมือทางการเงินซึ่งเป็นที่ดึงดูดใจผู้ออม เพราะผู้ออมบางคนอาจมีความสนใจในสินทรัพย์ทางการเงินบางประเภทที่ให้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ย และเป็นสินทรัพย์ทางการเงินที่มีความปลอดภัยมากกว่า และมีสภาพคล่องสูงกว่าสินทรัพย์กายภาพบางประเภท ขณะเดียวกันก็เป็นสินทรัพย์ที่ดีกว่าเงินซึ่งไม่มีดอกเบี้ย
3. ช่วยกระตุ้นการขยายตัวของอุปสงค์ในรูปของตัวเงินที่มีต่อสินค้าและบริการ และช่วยรักษาระแสหมุนเวียนของรายได้ ดังเป็นที่ทราบแล้วว่า การออมคือการไม่ใช้จ่ายรายได้ไปเพื่อการบริโภคในเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้นการออมจึงมีผลต่อการหดตัวของระบบเศรษฐกิจเพราะทำให้อุปสงค์ในรูปของตัวเงินที่มีต่อสินค้าและบริการลดลง และทำให้กระแสการหมุนเวียนของรายได้ลดลง แต่ถ้าหากเงินที่ออมนั้นถูกโอนไปให้ผู้อื่นใช้จ่ายแทน การใช้จ่ายนี้ก็จะช่วยปลงผลของการหดตัวของระบบเศรษฐกิจได้

สินเชื่อและการลงทุน นอกเหนือจากสินเชื่อที่ใช้ไปเพื่อการบริโภค สินเชื่อส่วนใหญ่อีกจำนวนหนึ่งก็ยังเกิดขึ้นในกระบวนการสะสมทุน สัตว์ของสินค้าทุน ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง

สินเชื่อและกระแสการหมุนเวียนของรายได้ ถ้าอัตราการขยายตัวของสินเชื่อมากเกินไป ระดับรายได้จะลดลง และถ้าหากอัตราการขยายตัวของสินเชื่อมากเกินไประดับรายได้จะเพิ่มขึ้นการที่เป็นเช่นนี้อาจอธิบายได้ดังนี้ สมมติว่าเราเริ่มต้นพิจารณาสถานการณ์ที่กระแสการหมุนเวียนของรายได้ประชาชาติหรือรายจ่ายของประชาชาติเท่ากับ 1,200 ล้านบาทต่อปี สมมติว่าระดับรายได้นี้เป็นระดับรายได้ที่มีการจ้างงานเต็มที่โดยปราศจากเงินเฟ้อ จำนวนเงินทั้งหมดนี้จะตกเป็นรายได้ของหน่วยเศรษฐกิจต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ เช่น ครัวเรือน หน่วยเศรษฐกิจรัฐบาลและอื่น ๆ ถ้าหน่วยเศรษฐกิจต่าง ๆ เหล่านี้ต่างก็ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและการลงทุนเป็นจำนวนเท่ากับรายได้ในปัจจุบัน รายได้ประชาชาติก็จะหมุนเวียนอยู่อัตราที่คงที่ รายได้ที่ได้รับทั้งหมดจากมูลค่าของผลผลิตจะหมุนเวียนกลับไปสู่ตลาดในรูปของรายจ่ายเพื่อการผลิต ซึ่งก็จะทำให้ระดับของผลผลิตและรายได้ยังคงอยู่ในระดับเดิม (ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ. 2535:51-57)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กมลเนตร อยู่คงพัน (2543) ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกถือบัตรเดบิต บัตรเครดิต และบัตรเอทีเอ็มของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความรับรู้ และทักษะคติต่อบัตรเดบิต บัตรเครดิต และบัตรเอทีเอ็ม แตกต่างกัน โดยเห็นว่าบัตรเดบิตและบัตรเครดิตเหนือบัตรเอทีเอ็มในประเด็นที่บัตรช่วยให้สะดวกในการซื้อสินค้าโดยไม่ต้องพกเงินสด โดยสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคดีกว่าบัตรเอทีเอ็ม ในขณะที่มีทักษะคติต่อบัตรเอทีเอ็มไม่ทำให้มีนิสัยฟุ่มเฟือยใช้จ่าย

มากขึ้น ตรงข้ามกับบัตรเครดิตที่มองว่าทำให้ไม่สามารถควบคุมการใช้จ่ายอันเป็นผลทำให้เกิดหนี้ในอนาคต และการใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายที่ไม่จำเป็นแทบทั้งสิ้น ส่วนการรับรู้ที่มีต่อบัตรแต่ละประเภทไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อบัตร แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการตัดสินใจถือบัตร

ชัชพันธ์ อุดลนิตร์ (2544) ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์อุปสงค์ของบัตรเดบิตวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 170 ตัวอย่าง มีผู้ที่เป็นสมาชิกบัตรเดบิตวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ 13:12 สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี ระดับการศึกษาของผู้ที่ใช้บัตรเดบิตวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และยังเป็นโสด ประมาณครึ่งหนึ่งของสมาชิกเป็นนักศึกษา และประมาณร้อยละ 60 เป็นผู้มียาได้ต่ำกว่า 7,000 บาทต่อเดือน สำหรับความนิยมใช้บัตรเดบิตวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์คือความสะดวกและปลอดภัยในการใช้ การใช้จ่ายผ่านบัตรเดบิตวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ถือบัตรมีจำนวนประมาณ 500 – 1,000 บาท ต่อครั้ง และจะมีการใช้บัตรเพียง 1- 3 ครั้งต่อเท่านั้น

วรพจน์ กิจถาวรสวัสดิ์ (2546) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ถือบัตรที่มีพฤติกรรมการใช้บัตรกรุงศรีวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือลูกค้าของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุระหว่าง 15 – 60 ปี และเป็นผู้ใช้บริการบัตรกรุงศรี วีซ่า อิเลคตรอน จำนวน 420 คน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรกรุงศรีวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 23 – 30 ปี อาชีพของกลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรกรุงศรีวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้าง ระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรกรุงศรีวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับรายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างของผู้ถือบัตรกรุงศรีวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท พฤติกรรมการใช้บัตรกรุงศรีวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านสถานที่ที่ใช้บัตรกรุงศรีวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ ซื้อสินค้า/บริการ บ่อยที่สุด ส่วนใหญ่ คือ ห้างสรรพสินค้า ในด้านความถี่ในการใช้บริการบัตรกรุงศรีวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่คือ จำนวน 1- 3 ครั้ง / เดือน ในด้านวงเงินที่ใช้จ่ายผ่านบัตรกรุงศรีวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่ ต่ำกว่า 3,000 บาท ประเภทสินค้าหรือบริการที่ใช้จ่ายผ่านบัตรกรุงศรีวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่คือ สินค้าอุปโภค/บริโภคทั่วไป ด้านสาเหตุที่เลือกใช้บัตรกรุงศรีวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่คือ ไม่ต้องพกพาเงินสดติดตัว

ศานติ ถาวรสุวรรณ(2546) ทำการวิจัยนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้บัตร Easy card ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกับส่วนประสมทางการตลาด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคที่ถือบัตรเดบิต Easy Card ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้บริโภคที่ใช้จ่ายผ่านบัตรเดบิตที่มากที่สุด คือ

สินค้าอุปโภคบริโภค ใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 2,500-5,000 บาท และใช้บัตรเดบิตในการซื้อสินค้าและบริการ 6-10 ครั้งเดือน ส่วนใหญ่ผู้บริโภคจะใช้ซูปเปอร์มาเก็ต ช่วงเวลา 17.01 – 24.00 น. ในวันหยุดสุดสัปดาห์ ส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ บัตรเดบิต Easy Card ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ผู้บริโภคให้ความสำคัญมาก ด้านราคา ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุด ด้านช่องทางจัดจำหน่าย ผู้บริโภคให้ความสำคัญปานกลาง และด้านการส่งเสริมการขาย ผู้บริโภคให้ความสำคัญปานกลาง ผู้บริโภคที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการใช้บัตรเดบิต Easy Card ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) แตกต่างกัน ส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านช่องทางส่งเสริมการตลาด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้บัตร Easy Card ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ความถี่ในการใช้บัตร และสถานที่ ที่ระดับความสำคัญที่ 0.01 ด้านราคา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้ บัตร Easy Card ธนาคารไทยพาณิชย์ ความถี่ในการใช้บัตร และสถานที่ที่ใช้บัตรที่ระดับสำคัญ 0.05

วนิดา เกิดสุข (2547) ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นในการตัดสินใจใช้บัตรเดบิต และพฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตของผู้ใช้บัตรเดบิตในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ผู้ใช้บัตรเดบิตในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 385 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และเจาะจง จากประชากรจำนวน 13 เขต การศึกษาความคิดเห็น จาก การ วิเคราะห์ เปรียบเทียบความคิดเห็นในการตัดสินใจใช้บัตรเดบิตในด้านผลิตภัณฑ์พบว่า ผู้ใช้บัตรเดบิตที่มี เพศ การศึกษา อาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการใช้บัตรเดบิตในด้านผลิตภัณฑ์แตกต่างทางสถิติเมื่อพิจารณา เมื่อพิจารณาด้านราคา พบว่า ผู้ใช้บัตรเดบิตที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่าง มีความคิดเห็นในการตัดสินใจใช้บัตร เดบิตในด้านราคาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อพิจารณาด้านช่องทางจัดจำหน่าย พบว่า ผู้ใช้บัตรเดบิตที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่าง มีความคิดเห็นในการตัดสินใจใช้บัตรเดบิตในช่องทางการจำหน่ายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาด้านการส่งเสริมการตลาดพบว่า ผู้ใช้บัตรเดบิตที่มี อายุ และการศึกษาแตกต่าง มีความคิดเห็นในการตัดสินใจใช้บัตรเดบิตในการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตในด้านความถี่ในการใช้พบว่า ผู้ใช้บัตรเดบิตที่มี การศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตในด้านความถี่การใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาด้านจำนวนที่เงินที่ใช้พบว่า ผู้ใช้บัตรเดบิตที่มี อายุ การศึกษา และรายได้แตกต่าง มีพฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตในด้านจำนวนที่ใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาด้านประเภทสินค้าและบริการที่ใช้ พบว่า ผู้ใช้บัตรเดบิตที่มี อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตในด้านประเภทสินค้าและบริการที่ใช้แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพิจารณาด้าน วัน สถานที่ที่ใช้ พบว่า ผู้ใช้บัตรเดบิตที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตในด้านวัน เวลา สถานที่ที่ใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิขญา ศรีมณีมงคล (2548) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริโภคและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ถือบัตรเครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตในห้างสรรพสินค้า และศูนย์การค้า ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร รวม 4 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็นออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเครดิต และตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Window Version 11.5 สถิติและวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ การทดสอบไค-สแควร์ (Chi Square) และการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายผลการวิจัยพบว่าผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26-35 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพพนักงานเอกชน รายได้ระหว่าง 15,000 – 30,000 บาทต่อเดือน ด้านพฤติกรรมการบริโภคและเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตพบว่าเหตุผลในการใช้บัตรลำดับแรกคือการได้ประโยชน์จากการที่ไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที รองลงมา คือการได้รับความสะดวกสบาย และความคล่องตัว ปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคผ่านบัตรที่คำนึงถึงมากที่สุด ได้แก่ความจำเป็นในการใช้จ่ายครั้งนั้น สถานที่ที่นิยมใช้บัตรเครดิตได้แก่ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า ปั๊มน้ำมัน และซูเปอร์มาเก็ต หมวดสินค้าและบริการที่ซื้อโดยใช้บัตรเครดิตบ่อยที่สุด ได้แก่ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม การชำระหนี้บัตรเครดิต ส่วนใหญ่ชำระเต็มจำนวนยอดการใช้จ่าย จำนวนเงินขั้นต่ำในการใช้บัตรเครดิตเท่ากับ 201 – 500 บาทต่อครั้ง ความถี่ในการใช้บัตรเครดิตจำนวน 6-10 ครั้งต่อเดือน การบริโภคผ่านบัตรเครดิตอยู่ระหว่าง 3,001 – 6,000 บาทต่อเดือน และการบริโภครวมอยู่ระหว่าง 10,001- 20,000 บาทต่อเดือน

ยอดเพชร วิเศษศรี (2548) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า หนี้ที่เกิดจากอุปโภคผ่านบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงิน สถาบันการเงินทางด้านการออมส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลง ร้อยละ 31.8 รองลงมาเงินออมลดลงเล็กน้อย ร้อยละ 27 และไม่มีเงินออมเลยร้อยละ 18

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออม

นภาพร ประชาเดชะ (2544) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกออมเงินกับธนาคารพาณิชย์ กรณีศึกษาพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน เครื่องที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังอยู่ในช่วงแรกของการทำงาน สถานภาพโสด รายได้เฉลี่ยไม่เกิน 15,000 บาท ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 60 ของกลุ่มตัวอย่างออมไม่เกินร้อยละ 10 ของรายได้ประจำ เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีรายได้สูง จะพบว่าสัดส่วนการออมสูงกลุ่มรายได้ต่ำ และถ้ามีรายได้มากขึ้นจะออมเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ในการออมที่สำคัญคือ การออมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ตามด้วยใช้จ่ายต่อเติมซ่อมแซมบ้าน และใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างจะออมเงินกับสถาบันการเงินที่เป็นธนาคารพาณิชย์ คือ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงไทย ตามลำดับ ประเภทบัญชีที่ฝากมากที่สุดคือ บัญชีเงินออมทรัพย์

พริษฐ์ บุญรักษ์ (2547) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 184 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในสถิติเชิงพรรณนา และใช้แบบจำลองโลจิต ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออม คือ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน อัตราดอกเบี้ย โดยปัจจัยสถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน อัตราดอกเบี้ย มีความสัมพันธ์กับการออมในทิศทางเดียวกัน ส่วนใหญ่รูปแบบการออมเป็นเงินฝากออมทรัพย์ มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วยหรือยามชรา ซึ่งเป็นการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ส่วนผู้ที่มีรายได้น้อยไม่มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน จะเก็บเงินไว้เพื่อความสะดวกในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

อุสาห์ แซ่มสุวรรณ (2544) ปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ. 2527-2547 ผลการวิจัยพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อคน ค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมา และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริงสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการออมของครัวเรือนโดยรายได้เฉลี่ยต่อคนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของครัวเรือน และหากกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เมื่อรายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นจะมีผลให้การออมของครัวเรือนโดยรวมเพิ่มขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน มีดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยอาศัยตารางกำหนดเพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ณ ขนาดประชากรตั้งแต่ 100000 คน ถึง ∞ ที่ระดับความระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับความคาดเคลื่อน 5 %) โดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ถือบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูลจำนวน 400 ตัวอย่าง (ดร.ยุทธไภยวรรณ. 2546:106-107)

1.3 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.3.1 กลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีหยิบบิลลา

4 เขต จาก 50 เขตโดยแบ่งเป็นเขตละ 100 ตัวอย่างและในเขตก็แบ่งเป็นผู้ถือบัตรเดบิต 50 ตัวอย่าง และผู้ถือบัตรเครดิต 50 ตัวอย่าง

ขอบเขตด้านพื้นที่

1. เขตจตุจักร ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. เขตวัฒนา ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. เขตตลิ่งชัน ได้แก่ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร 25 บางพลัด ตลิ่งชัน
4. เขตบางรัก ได้แก่ อาคารสำนักงานใหญ่ธนาคารกรุงเทพสีลม

1.3.2 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกผู้ตอบ

แบบสอบถามเฉพาะที่ใช้บัตรเดบิตและบัตรเครดิต

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้มีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกำหนดรูปแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close – ended question) และ คำถามแบบปลายเปิด (Open - ended question) โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

การสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย

การสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิต ได้แก่ ระดับการใช้จ่ายเงิน จำนวนบัตร เป็นสมาชิกบัตร ประเภทสินค้าและบริการที่ใช้ผ่านบัตร ความถี่ที่ใช้ผ่านบัตร สถานที่ที่ใช้บัตร เวลาที่ใช้ผ่านบัตร

การสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานะหนี้สินของผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิต ได้แก่ หนี้สินระยะสั้น หนี้สินปานกลาง หนี้สินระยะยาว

การสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานะเงินออมของผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิต ได้แก่ รูปแบบการออมเงิน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการลงรหัส (Coding) และนำมาประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จ SPSS (Statistical Package For the Social Sciences) for Windows เพื่อใช้ในการคำนวณค่าสถิติต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอและสรุปต่อไป โดยใช้การคำนวณค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

1. ตามความมุ่งหมายที่ 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงค่าร้อยละ (Percentage)

2. ตามความมุ่งหมายที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบสถานะเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร โดยตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 1) สถานะเงินออม 2) สถานะหนี้สิน และตัวแปรอิสระประกอบด้วย 1) ผู้ถือบัตรเครดิต 2) ผู้ถือบัตรเครดิต

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายข้อ 1
กับจำนวนทั้งหมดที่เทียบเป็นร้อยละ คำนวณจากสูตร (อภิสิทธิ์ จันตะนี; ศรีเพชร เลิศพิเชฐ; และอุเทศ
ศรแก้ว. 2539 : 185)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P	
f	แทน ร้อยละหรือ % (Percentage)
N	แทน ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ
	แทน จำนวนความถี่ทั้งหมดหรือจำนวนประชากร

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายข้อ 2

2.1 สถิติ F – test เป็นการทดสอบสมการว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดส่งผลต่อตัวแปรตามหรือไม่ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 236)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F	แทน ค่าการแจกแจงที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
MS_B	แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_W	แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

2.2 สถิติ t – test ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มเป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สูตร t-test Independent เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 134)

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ตามลำดับ
S_1^2, S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ตามลำดับ
n_1, n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ตามลำดับ โดยมี $df = n_1 + n_2$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาวะเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานครครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ทางผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

- n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
- p แทน คำนัยสำคัญจากการคำนวณ
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้การพิจารณา t- distribution
- F แทน ค่าสถิติที่ใช้การพิจารณา F- distribution

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตของผู้ถือบัตรเดบิต

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตและบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต

ส่วนที่ 4 สภาวะเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต

จากการวิเคราะห์ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต พบว่า

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต

หน่วย : คน

ลักษณะเศรษฐกิจและสังคม	บัตรเดบิต		บัตรเครดิต	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	82	41.00	83	41.50
หญิง	118	59.00	117	58.50
รวม	200	100.00	200	100.00
2. อายุ				
ต่ำกว่า 30 ปี	127	63.50	68	34.00
30 – 40	54	27.00	84	42.00
41 - 50	19	9.50	38	19.00
มากกว่า 50			10	5.00
รวม	200	100.00	200	100.00
3. สถานภาพ				
โสด	150	75.00	123	61.50
สมรส	47	23.50	73	36.50
หม้าย/หย่า	3	1.50	4	2.00
รวม	200	100.00	200	100.00
4. ระดับการศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญา	24	12.00	12	6.00
ปริญญาตรี	132	66.00	118	59.00
สูงกว่าปริญญาตรี	44	22.00	70	35.00
รวม	200	100.00	200	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

หน่วย : คน

ลักษณะเศรษฐกิจและสังคม	บัตรเดบิต		บัตรเครดิต	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. อาชีพ				
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	71	35.50	83	41.50
พนักงานบริษัทเอกชน	109	54.50	105	52.50
ประกอบธุรกิจ	13	6.50	12	6.00
นักเรียน/นักศึกษา	7	3.50	00.00	00.00
รวม	200	100.00	200	100.00
6. รายได้				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	33	16.50	13	6.50
10,001 - 20,000 บาท	109	54.50	73	36.50
ต่อเดือน				
20,001 - 30,000 บาท	32	16.00	64	32.00
ต่อเดือน				
มากกว่า 30,000 บาท	26	13.00	50	25.00
ต่อเดือน				
รวม	200	100	200	100
7. ค่าใช้จ่าย				
ต่ำกว่า 5,000 บาท	31	15.50	20	10.00
5,000 - 10,00 บาท	95	47.50	40	20.00
10,001 - 15,000 บาท	40	20.00	90	45.00
15,001 - 20,000 บาท	16	8.00	15	7.50
20,001 - 25,000 บาท	8	4.00	25	12.50
มากกว่า 25,000 บาท	10	5.00	10	5.00
รวม	200	100.00	200	100.00

ที่มา : จากการคำนวณข้อมูลในแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.00 และคิดเป็นร้อยละ 58.50 ตามลำดับ เพศชายคิดเป็นร้อยละ 41.00 และคิดเป็นร้อยละ 41.50 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีส่วนใหญ่วัดคิดเป็นร้อยละ 63.50 และคิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมาอายุระหว่าง 30 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27 และคิดเป็นร้อยละ 42.00 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.50 และคิดเป็นร้อยละ 19 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเครดิต อายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.00 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 75 และคิดเป็นร้อยละ 61.50 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 23.50 และ คิดเป็นร้อยละ 36.50 หม้าย/หย่า คิดเป็นร้อยละ 1.50 และคิดเป็นร้อยละ 2.00 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66 และ 59.00 รองลงมา มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 22.00 และคิดเป็นร้อยละ 35.00 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 12 และคิดเป็นร้อยละ 6.00 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 54.50 และคิดเป็นร้อยละ 52.50 รองลงมาคือ มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 35.50 และคิดเป็นร้อยละ 41.50 ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 6.5 และคิดเป็นร้อยละ 6.00 และนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.5 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 54.50 และคิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 16 และคิดเป็นร้อยละ 32.00 และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 17 และ คิดเป็นร้อยละ 6.5 และมีรายได้มากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13 และคิดเป็นร้อยละ 25 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ที่มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 5,000 -10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 10,001 - 15,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน 15.50 ค่าใช้จ่ายระหว่าง 15,001 - 20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 8 ที่มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 20,001-25,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 4 มีค่าใช้จ่ายมากกว่า 25,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ที่มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 10,001 -20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายระหว่าง 5,000 -10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 20 และ ค่าใช้จ่ายระหว่าง 20,001-25,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 5000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 10 ค่าใช้จ่ายระหว่าง 15,001-20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ค่าใช้จ่ายมากกว่า 25,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 5

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตของผู้ถือบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมผู้ถือบัตรเดบิต

พฤติกรรมของผู้ถือบัตรเดบิต	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการใช้จ่ายผ่านบัตรเดบิต		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	185	92.50
5,001 – 10,000 บาท	12	6.00
10,001- 15,000 บาท	1	0.50
มากกว่า 15,000 บาท	2	1.00
รวม	200	100.00
จำนวนบัตรเดบิต		
1 - 2 ใบ	190	95.00
3 - 4 ใบ	9	4.50
มากกว่า 5 ใบ	1	0.50
ประเภทสินค้าและบริการที่ใช้ผ่านบัตรเดบิต		
รับประทานอาหาร	65	32.50
เครื่องแต่งกาย	12	6.00
เครื่องใช้ไฟฟ้า	46	23.00
เครื่องสำอาง/อาหารเสริม	30	15.00
ค่าน้ำมันรถ	32	16.00
ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	15	7.50
ความถี่ในการใช้ผ่านบัตรเดบิต		
1 - 5 ครั้งต่อเดือน	180	90.00
6 - 10 ครั้งต่อเดือน	19	9.50
11 - 15 ครั้งต่อเดือน	1	0.50
มากกว่า 15 ครั้งต่อเดือน		
รวม	200	100

กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตร ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 92.50 รองลงมา 5,000-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ใช้จ่ายระหว่าง 10,000-15,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ใช้จ่ายผ่านบัตรมากกว่า 15,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีบัตร 1 - 2 ใบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95. รองลงมา คือ ที่มี 3 - 4 ใบ คิดเป็นร้อยละ 4.5 และ ที่มีมากกว่า 5 ใบ คิดเป็นร้อยละ 0.50 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตในเขตกรุงเทพมหานคร นิยมใช้สินค้าและบริการที่ใช้ผ่านบัตรเดบิตมากที่สุด คือ เครื่องใช้ไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมา รับประทานอาหาร คิดเป็นร้อยละ 23 น้ำมันรถ คิดเป็นร้อยละ 16 เครื่องสำอาง/อาหารเสริม คิดเป็นร้อยละ 15 ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 7.5 และเครื่องแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 6.00 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้บัตร 1 - 5 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมา คือความถี่ในการใช้บัตร 6 - 10 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ความถี่ในการใช้บัตร 11-15 ครั้งต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 0.50 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตในเขตกรุงเทพมหานคร สถานที่ที่ผู้ถือบัตรใช้บริการมากที่สุดคือ ห้างสรรพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ ซูเปอร์มาร์เก็ต คิดเป็นร้อยละ 25.00 ปั๊มน้ำมัน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ร้านอาหาร/ภัตตาคาร คิดเป็นร้อยละ 9.00 โรงแรม คิดเป็นร้อยละ 6.00 ศูนย์บริการรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 4.00 เบิกเงินสดที่ธนาคาร/ตู้เอ.ที.เอ็ม คิดเป็นร้อยละ 1.00 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ถือบัตรเดบิตซื้อสินค้าและบริการมากที่สุดคือเวลา 16.01- 21.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมา คือเวลา 13.01-16.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 21.5 เวลา 06.01-11.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 13.00 เวลา 11.01- 13.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 12.50 เวลา 21.01- 01.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 6.50 เวลา 01.01-06.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 1.50

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมผู้ถือบัตรเครดิต

พฤติกรรมของผู้ถือบัตรเครดิต	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	112	56.00
5,001 – 10,000 บาท	55	27.50
10,001- 15,000 บาท	13	6.50
มากกว่า 15,000 บาท	20	10.00
รวม	200	100.00
จำนวนบัตรบัตรเครดิต		
1 - 2 ใบ	171	85.50
3 - 4 ใบ	19	9.50
มากกว่า 5 ใบ	10	5.0
ประเภทสินค้าและบริการที่ใช้ผ่านบัตรเครดิต		
รับประทานอาหาร	65	32.50
เครื่องแต่งกาย	20	10.00
เครื่องใช้ไฟฟ้า	35	17.50
เครื่องสำอาง/อาหารเสริม	15	7.50
ค่าน้ำมันรถ	15	7.50
ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	50	25.00
ความถี่ในการใช้ผ่านบัตรเครดิต		
1 - 5 ครั้งต่อเดือน	127	63.50
6 - 10 ครั้งต่อเดือน	50	25.00
11 - 15 ครั้งต่อเดือน	12	6.00
มากกว่า 15 ครั้งต่อเดือน	11	5.50

ตาราง 4 (ต่อ)

พฤติกรรมของผู้ถือบัตรเครดิต	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่ที่ท่านใช้บัตรเครดิต		
ห้างสรรพสินค้า	90	45.00
ซูเปอร์มาเก็ต	35	17.50
โรงแรม	12	6.00
ร้านอาหาร/ภัตตาคาร	20	10.00
โรงพยาบาล	14	7.00
ศูนย์บริการรถยนต์	4	2.00
ปั้มน้ำมัน	19	9.50
เบิกเงินสดที่ธนาคาร/ตู้เอ.ที.เอ็ม	6	3.00
เวลาที่ใช้บัตรเครดิตซื้อสินค้าและบริการ		
01.01 - 06.00 นาฬิกา		
06.01 - 11.00 นาฬิกา	10	5.00
11.01 - 13.00 นาฬิกา	14	7.00
13.01 - 16.00 นาฬิกา	41	20.50
16.01 - 21.00 นาฬิกา	128	64.00
21.01 - 01.00 นาฬิกา	7	3.50

กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ใช้จ่ายผ่านบัตร ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมา 5,001-10,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ใช้จ่ายระหว่าง 10,001-15,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 6.5 ใช้จ่ายมากกว่า 15,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 10 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีบัตร 1 - 2 ใบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.5 รองลงมา คือ ที่มี 3 - 4 ใบ คิดเป็นร้อยละ 9.50 และ ที่มีมากกว่า 5 ใบ คิดเป็นร้อยละ 5.00 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร นิยมใช้สินค้าและบริการที่ใช้ผ่านบัตรเครดิต มากที่สุดคือ รับประทานอาหาร คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมา ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 25 เครื่องใช้ไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 17.5 เครื่องแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 10.00 เครื่องสำอาง/อาหารเสริม และค่าน้ำมันรถ คิดเป็นร้อยละ 7.50 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้บัตร 1 - 5 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมา คือ ความถี่ในการใช้บัตร 6 - 10 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ความถี่ในการใช้บัตร 11-15 ครั้งต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 6.00 และความถี่ในการใช้บัตร มากกว่า 15 ครั้งต่อเดือน คิดเป็น

ร้อยละ 5.00 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร สถานที่ที่ผู้ถือบัตรใช้บริการมากที่สุดคือห้างสรรพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมา คือ ซูเปอร์มาร์เก็ต คิดเป็นร้อยละ 17.50 ร้านอาหาร/ภัตตาคาร คิดเป็นร้อยละ 10.00 ปั๊มน้ำมัน คิดเป็นร้อยละ 9.5 โรงพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 7.50 เบิกเงินสดที่ธนาคาร/ตู้เอ.ที.เอ็ม คิดเป็นร้อยละ 3.00 ศูนย์บริการรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 2.00 กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ถือบัตรซื้อสินค้าและบริการมากที่สุดคือเวลา 16.01- 21.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมา คือเวลา 13.01-16.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 20.50 เวลา 11.01- 13.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 7.00 เวลา 06.01-11.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 6.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 1.50 เวลา 21.01- 01.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 3.50 เวลา 01.01-06.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 1.50

ตาราง 5 สภาวะเงินออมของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต

ข้อมูลเกี่ยวกับการออม	ผู้ถือบัตรเดบิต	ผู้ถือบัตรเครดิต
ประเภทการออม		
กิจกรรมประกันชีวิตและทรัพย์สินต่างๆ	2,193.89	3,667.17
เงินฝาก	2,370.93	3,763.29
พันธบัตรและสลากออมสิน	2,714.28	6,600.00

ตาราง 6 สภาวะหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต

หนี้สินระยะสั้น	บัตรเดบิต	บัตรเครดิต
โทรศัพท์มือถือ	888.40	950.00
เครื่องใช้ไฟฟ้า	935.71	2,370.00
หนี้สินระยะปานกลาง	บัตรเดบิต	บัตรเครดิต
รถยนต์	6,192.30	9,113.93
จักรยานยนต์	3,959.80	2,400.00
หนี้สินระยะยาว	บัตรเดบิต	บัตรเครดิต
บ้าน	5,914.28	9,020.00
คอนโด	5,218.6	7,166.66

ส่วนที่ 4 สภาวะเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต

ผู้ถือบัตรเดบิตมีหนี้สินระยะสั้นในการเข้าซื้อ ส่วนใหญ่ คือ เครื่องใช้ไฟฟ้า 935.71 บาทต่อเดือน ผู้ถือบัตรเดบิตมีหนี้สินระยะปานกลางในการเข้าซื้อ ส่วนใหญ่ คือ รถยนต์ 6,192.30 บาทต่อเดือน ผู้ถือบัตรเดบิตมีหนี้สินระยะยาวในการเข้าซื้อ ส่วนใหญ่ คือ บ้าน 5,914.24 บาทต่อเดือน ผู้ถือบัตรเดบิตมีสภาวะเงินออมส่วนใหญ่ คือ พันธบัตรและสลากออมสิน 2,714.28 บาทต่อเดือน ผู้ถือบัตรเครดิตมีหนี้สินระยะสั้นในการเข้าซื้อ ส่วนใหญ่ คือ เครื่องใช้ไฟฟ้า 2,370.00 บาทต่อเดือน ผู้ถือบัตรเครดิตมีหนี้สินระยะปานกลางในการเข้าซื้อ ส่วนใหญ่ คือ รถยนต์ 2,400 บาทต่อเดือน ผู้ถือบัตรเครดิตมีหนี้สินระยะยาวในการเข้าซื้อ ส่วนใหญ่ คือ คอนโด 9,020.00 บาทต่อเดือน ผู้ถือบัตรเครดิตมีสภาวะเงินออมส่วนใหญ่ คือ พันธบัตรและสลากออมสิน 2,714.28 บาทต่อเดือน

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบสภาวะหนี้สินและเงินออม

สภาวะหนี้สินและเงินออม	F	p	df	t	p
หนี้สิน	40.817	.000 *	399	-3.182	.002
เงินออม	6.212	.013	397	-1.429	.154

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลวิเคราะห์จากตาราง 7 พบว่า ผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตมีหนี้สินแตกต่างกัน โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบค่า (Sig) น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ และผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตมีเงินออมไม่แตกต่างกัน โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบค่า (Sig) มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงกล่าวถึง ผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตมีหนี้สินแตกต่างกันและมีเงินออมไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมาย ไว้ดังนี้

1. ศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาและเปรียบเทียบสภาวะ เงินออมและหนี้สิน ของผู้ถือบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบัตรเครดิตและบัตรเครดิตทำให้ทราบถึง

1. พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรและ
2. สภาวะเงินออมและหนี้สินของผู้บัตรเครดิตและบัตรเครดิตโดยเปรียบเทียบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการกำกับดูแลธุรกิจบัตรเครดิตและบัตรเครดิตให้เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตมีพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิตแตกต่างกัน
2. ผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตมีเงินออมและหนี้สินแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตที่ซื้อสินค้าและบริการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยอาศัยตารางกำหนดเพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ณ ขนาดประชากรตั้งแต่ 100000 คน ถึง ∞ ที่ระดับความระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับความคาดเคลื่อน 5 %) โดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ถือบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร ณ ช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูลจำนวน 400 ตัวอย่าง (ดร.ยุทธไวยวรรณ. 2546:106-107)

1.3.1 กลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีหยิบบิลลา

4 เขต จาก 50 เขตโดยแบ่งเป็นเขตละ 100 ตัวอย่างและในเขตก็แบ่งเป็นผู้ถือบัตรเดบิต 50 ตัวอย่าง และผู้ถือบัตรเครดิต 50 ตัวอย่าง

ขอบเขตด้านพื้นที่

1. เขตจตุจักร ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. เขตวัฒนา ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. เขตตลิ่งชัน ได้แก่ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร 25
บางพลัด ตลิ่งชัน
4. เขตบางรัก ได้แก่ อาคารสำนักงานใหญ่นาครากรุงเทพมหานคร

1.3.2 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกผู้ตอบ

แบบสอบถามเฉพาะที่ใช้บัตรเดบิตและบัตรเครดิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำแนกได้ 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นปลายเปิดและปลายปิด

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตและพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นปลายเปิดและปลายปิด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สิน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นปลายเปิดและปลายปิด

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการออม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นปลายเปิดและปลายปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัย เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตและบัตรเครดิตโดยเปรียบเทียบสถานะเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรในเขต กรุงเทพมหานคร ซึ่งใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลทั้งทางด้านปฐมภูมิ และทุติยภูมิ เป็นข้อมูลในการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้มีการจัดทำแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เกี่ยวกับ ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตและบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต สถานะหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต และสถานะเงินออมของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1.1 ดำเนินงานการเก็บข้อมูล ตามสถานที่ที่กำหนดไว้

1.2 ระยะเวลาในการดำเนินการเก็บข้อมูล ในเดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม 2550

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารอ้างอิง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่

2.1 หนังสือทางวิชาการ และวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ คือ

1. นำแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมมาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และ จัดหมวดหมู่ในการวิเคราะห์

2. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องแล้ว มาทำการลงรหัส (Coding) ตามที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า ในแบบลงรหัสสำหรับประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS For Windows Version 11 (Statistical Package for Social Sciences)

3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยแบ่งเป็น

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ซึ่งประกอบด้วย

3.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยการหาค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม

3.1.2 วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้บัตรเดบิตของผู้ถือบัตรเดบิต ประกอบ ระดับการใช้จ่ายผ่านบัตรเดบิต จำนวนบัตรบัตรเดบิต ประเภทสินค้าและบริการที่ใช้ผ่านบัตรเดบิตความถี่ในการใช้ผ่านบัตรเดบิต สถานที่ที่ทานใช้บัตรเครดิต เวลาที่ใช้บัตรเครดิตซื้อสินค้าและบริการ โดยการหาค่าร้อยละ

3.1.3 วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิต ประกอบ ระดับการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต จำนวนบัตรบัตรเครดิต ประเภทสินค้าและบริการที่ใช้ผ่านบัตรเครดิต ความถี่ในการใช้ผ่านบัตรเครดิต โดยการหาค่าร้อยละ

3.1.4 วิเคราะห์สถานะหนี้สินและเงินออมของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต โดยใช้ค่าเฉลี่ย

3.15 วิเคราะห์โดยสถิติอนุมาน (Inertial Statistic) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต โดยวิธีการวิเคราะห์ F-test และ t-test

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.00 และคิดเป็นร้อยละ 58.50 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีส่วนใหญ่วัดเป็นร้อยละ 63.20 และคิดเป็นร้อยละ 48.80 ใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 75 และคิดเป็นร้อยละ 68.30 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 66 และคิดเป็นร้อยละ 62 มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.50 และคิดเป็นร้อยละ 53.50 ที่มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.50 และคิดเป็นร้อยละ 45.50 ที่มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.30 และคิดเป็นร้อยละ 38.00

2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ถือบัตรเดบิต

กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้จ่ายผ่านบัตรต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 56 มีบัตร 1 - 2 ใบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.00 นิยมใช้สินค้าและบริการที่ใช้ผ่านบัตรเดบิตมากที่สุดคือ รับประทานอาหาร คิดเป็นร้อยละ 36.8 มีความถี่ในการใช้บัตร 1 - 5 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 89.1 สถานที่ที่ผู้ถือบัตรใช้บริการมากที่สุดคือ ห้างสรรพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 62.2 ซื้อสินค้าและบริการมากที่สุดคือเวลา 16.01 - 21.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 56.7

3. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ใช้บัตรเครดิต

กลุ่มตัวอย่างที่ถือบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้จ่ายผ่านบัตร 5,000-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 56 มีบัตร 1 - 2 ใบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.00 นิยมใช้สินค้าและบริการที่ใช้ผ่านบัตรเดบิตมากที่สุดคือ รับประทานอาหาร คิดเป็นร้อยละ 36.8 มีความถี่ในการใช้บัตร 1 - 5 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 89.1 สถานที่ที่ผู้ถือบัตรใช้บริการมากที่สุดคือ ห้างสรรพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 62.2 ซื้อสินค้าและบริการมากที่สุดคือเวลา 16.01 - 21.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 56.7

4. สภาวะหนี้สินและเงินออมของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต

ผู้ถือบัตรเดบิตมีหนี้สินระยะสั้นในการเช่าซื้อ ส่วนใหญ่ คือ เครื่องใช้ไฟฟ้า 935.71 บาทต่อเดือน มีหนี้สินระยะปานกลางในการเช่าซื้อ ส่วนใหญ่ คือ รถยนต์ 6,192.30 บาทต่อเดือน มีหนี้สินระยะยาวในการเช่าซื้อ ส่วนใหญ่ คือ บ้าน 5,914.24 บาทต่อเดือน และผู้ถือบัตรเดบิตมีสภาวะเงินออมส่วนใหญ่ คือ พันธบัตรและสลากออมสิน 2,714.28 บาทต่อเดือน

ผู้ถือบัตรเครดิตมีหนี้สินระยะสั้นในการเช่าซื้อ ส่วนใหญ่ คือ เครื่องใช้ไฟฟ้า 2,370.00 บาทต่อเดือน มีหนี้สินระยะปานกลางในการเช่าซื้อ ส่วนใหญ่ คือ รถยนต์ 2,400 บาทต่อเดือน มีหนี้สิน

ระยะยาวในการเช่าซื้อ ส่วนใหญ่ คือ คอนโด 9,020.00 บาทต่อเดือน และผู้ถือบัตรเครดิตมีสถานะเงินออมส่วนใหญ่ คือ พันธบัตรและสลากออมสิน 2,714.28 บาทต่อเดือน

5. ผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตมีเงินออมและหนี้สินแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่าเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต โดยวิธีการวิเคราะห์ F-test และ t-test พบว่าผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตมีหนี้สินแตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญ

การอภิปรายผลอภิปรายผล

จากการเรื่องศึกษาเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต ส่วนใหญ่เพศหญิง อาจเนื่องจากมาจากเพศหญิงมีค่าใช้จ่ายมากกว่าผู้ชาย ผู้ถือบัตรเดบิตส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี เนื่องจากช่วงอายุดังกล่าวเป็นช่วงวัยที่ศึกษาเล่าเรียน ส่วนผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-40 ปี เนื่องจากวัยทำงาน มีเลี้ยงสังสรรค์ ประกอบช่วงวัยเป็นช่วงที่มีการสร้างฐานะและครอบครัวให้มั่นคง มีสถานภาพโสด เพราะกลุ่มคนเหล่านี้มีค่าใช้จ่ายที่จำเป็นน้อยกว่าคนที่มีครอบครัว อาจเนื่องจากคนที่ครอบครัวมีการรับผิดชอบมากขึ้น มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี เราเพราะระดับการศึกษาทำให้กลุ่มคนดังกล่าวสนใจนวัตกรรมที่ทันสมัยและเพิ่มความสะดวกสบาย มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาทต่อเดือน อาจเนื่องจากกลุ่มคนดังกล่าวมีรายได้สูง ทำให้มีการใช้จ่ายก็เพิ่มขึ้น มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน เพราะกลุ่มอาชีพดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง และมีรสนิยมในการบริโภคสูงขึ้น

2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บัตรเดบิต

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเดบิตส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน อาจเป็นเพราะผู้ถือบัตรเดบิตใช้บัตรชำระค่ารับประทานอาหาร จึงทำให้ค่าใช้จ่ายในส่วนราคาไม่สูง มีบัตรเดบิต 1-2 ใบ ก็เพียงพอต่อการใช้จ่าย เนื่องจากการเป็นสมาชิกบัตรมีค่าธรรมเนียม นิยมใช้สินค้าและบริการ คือ รับประทานอาหาร มีความถี่ในการใช้บัตร 1-5 ครั้งต่อเดือน เพราะเงินที่จ่ายมาจากบัญชีของตนเอง ใช้บัตรชำระค่าสินค้าและบริการที่ห้างสรรพสินค้า อาจเนื่องจากห้างสรรพสินค้าเป็นแหล่งรวมรวมของร้านอาหารและร้านค้าจำนวนมาก ซื้อสินค้าและบริการ เวลา 16.00-21.00 น. ช่วงเวลาดังกล่าว เป็นช่วงเวลาที่คนทำงานส่วนใหญ่เลิกงาน จึงทำให้มีเวลาใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บัตรเครดิต

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 5,000-10,000 บาทต่อเดือน อาจเป็นเพราะผู้ถือบัตรเครดิตใช้บัตรชำระค่ารับประทานอาหาร จึงทำให้ค่าใช้จ่ายในส่วนราคาไม่สูง มีบัตรเครดิต 1-2 ใบ ก็เพียงพอต่อการใช้จ่าย เพราะบัตรเพียง 1-2 ใบ ก็มีวงเงินเครดิตก็เพียงพอต่อการใช้จ่าย นิยมใช้สินค้าและบริการ คือ รับประทานอาหาร มีความถี่ในการใช้บัตร 1-5 ครั้งต่อเดือน เพราะ ใช้บัตรชำระค่าสินค้าและบริการที่ห้างสรรพสินค้า อาจเนื่องมาจากห้างสรรพสินค้าเป็นแหล่งรวมรวมของร้านอาหารและร้านค้าจำนวนมาก ซื้อสินค้าและบริการ เวลา 16.00-21.00 น. ช่วงเวลาดังกล่าว เป็นช่วงเวลาที่คนทำงานส่วนใหญ่เลิกงาน จึงทำให้มีเวลาใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ

4. สภาวะเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิต

กลุ่มตัวอย่างผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิตส่วนใหญ่ มีเงินออม คือ พันธบัตรและสลากออมสิน เพราะมีความมั่นคง

ผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิตส่วนใหญ่ มีหนี้สินระยะสั้น เครื่องใช้ไฟฟ้า เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน มีหนี้สินระยะปานกลาง คือ รถยนต์ ผู้ถือบัตรคำนึงความสะดวกในการเดินทาง มีหนี้ระยะยาว คือ บ้าน อาจเนื่องมาจากผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิตอยู่ช่วงวัยทำงานและสร้างครอบครัวคำนึงถึงความมั่นคง

5. เงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิต

ผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิตมีหนี้สินที่แตกต่างกัน โดยผู้ถือบัตรเครดิตมีภาระหนี้สินมากกว่าผู้ถือบัตรเครดิต เนื่องจากมีรายได้ และค่าใช้จ่ายในที่มากกว่า เพราะฉะนั้นเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายและหนี้สินแล้วก็เป็นเงินออมน้อยกว่าผู้ถือบัตรเครดิต ถึงแม้ว่าผู้ถือบัตรเครดิตจะมีรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินน้อยกว่าผู้ถือบัตรเครดิต แต่เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายก็เป็นเงินออมเช่นกัน ดังนั้นผู้ถือบัตรเครดิตและบัตรเครดิตจึงมีจำนวนเงินออมที่ไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดา แซ่มสุวรรณ ซึ่งทำการวิจัยเรื่องปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ 2527-2547 ที่ว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออม คือ ถ้ามีค่าใช้จ่ายเพิ่มระดับเงินออมก็ลด ถ้ามีค่าใช้จ่ายลดเงินออมก็เพิ่ม และผลการศึกษาสอดคล้องกับการงานวิจัยของยอดเพชร วิเศษศรี (2548) พบว่า หนี้ที่เกิดจากการอุปโภคบริโภคผ่านบัตรเครดิตที่มีใช้สถานบันการเงิน ทางด้านการออม ส่วนใหญ่การออมไม่เปลี่ยนแปลง และผลการศึกษาสอดคล้องกับฟังก์ชันการออม (The saving Function) ที่ว่าเมื่อบุคคลมีรายได้ภายหลังที่ได้หักภาษีให้แก่รัฐบาลแล้ว บุคคลสามารถนำรายได้ไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภคส่วนหนึ่งและเก็บออมไว้ส่วนหนึ่ง ดังนั้น $Y_d = C + S$ หรือ $S = Y_d - C$

กล่าวคือ เงินออม (Saving) คือรายได้สุทธิที่เหลือจากการใช้จ่าย ถ้ามีรายได้สุทธิในระดับต่ำ เงินออมย่อมต่ำไปด้วยและเงินออมจะเพิ่มสูง เมื่อรายได้สูง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าเงินออมมีความสัมพันธ์กับรายได้สุทธิของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าผู้ถือบัตรเดบิตมีหนี้สินเฉลี่ยน้อยกว่าผู้ถือบัตรเครดิตและระดับเงินออมที่ใกล้เคียงกับผู้ถือบัตรเครดิต ผู้ถือบัตรที่ไม่มีระเบียบวินัยทางการเงินควรเลือกใช้บัตรเดบิตเพราะสามารถควบคุมการใช้จ่ายของตนเอง และไม่ทำให้เกิดหนี้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาผลตอบแทนของการออม
2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้สิน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลเนตร อยู่คงพันธ์. (2543). การรับรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการตัดสินใจถือบัตรเดบิตบัตรเครดิต และบัตรเอทีเอ็มของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชัชพันธ์ อุดลรัตน์. (2544). การวิเคราะห์อุปสงค์ของบัตรเดบิตวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ. (2535). เศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- นวพร ประชาเดชะ. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกออมเงินกับธนาคารพาณิชย์ศึกษาเฉพาะกรณีศึกษาพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร. โครงการศึกษาอิสระ (การจัดการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. วิทยาลัยคริสเตียน. ถ่ายเอกสาร.
- ประพันธ์ เศวตนันท์. (2543). เศรษฐศาสตร์มหภาค. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนม กิตติวง. (2543). พฤติกรรมออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ (เศรษฐศาสตร์) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- พิรัชมา คำนวนศิริ. (2546). ความคิดเห็นต่อการใช้บัตรเดบิตกรุงศรีอิเล็กทรอนิกส์ของลูกค้านาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยอดเพชร วิเศษศรี (2548). ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. ถ่ายเอกสาร
- สุขใจ น้ำผุด. (2537) กลยุทธ์การบริหารการเงินส่วนบุคคล กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศานติ ถาวรสุวรรณ. (2546). ส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้บัตรเดบิต Easy Card ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วรพจน์ กิจถาวรสวัสดิ์. (2546). การศึกษาทัศนคติของผู้ถือที่มีพฤติกรรมการใช้บัตรกรุงศรีวีซ่าอิเล็กทรอนิกส์ในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วนิดา เกิดสุข. (2537). ความคิดเห็นในการตัดสินใจใช้บัตรเดบิตและพฤติกรรมการใช้บัตรในเขต
กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อภิชนา ศรีมณีมงคล. (2548). พฤติกรรมการบริโภคแลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริโภคของ
ผู้ถือบัตรเครดิตเขตปทุมกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุสาค์ แซ่มสุวรรณ. (2544). ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ
2527 - 2541 วิทยานิพนธ์ (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาวะเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิตในเขต
กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “ศึกษา
สภาวะเงินออมและหนี้สินของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต” ของนิสิตปริญญาโท สาขา
เศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยสอบถามผู้ถือบัตรเดบิตและบัตร
เครดิตในด้านต่าง ๆ แบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถือบัตรเดบิตและบัตรเครดิต

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บัตรเดบิต

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต

ส่วนที่ 4 สภาวะเงินออมและหนี้สินการออม

ผู้ทำการวิจัยใคร่ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านที่สละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็น
ประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่ได้มาทำการวิจัยจะถือว่าเป็นความลับ ไม่ก่อให้เกิด
ผลกระทบหรือเสียหายแก่ท่านประการใด และนำไปใช้ประโยชน์เฉพาะในการวิจัยนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณ

น.ส. กันตินันท์ ยืนยง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่ตรงกับข้อมูลและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ ปี
3. สถานภาพ
() โสด () สมรส
() หม้าย/หย่า () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. ระดับการศึกษา
() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. อาชีพ
() รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ () พนักงานบริษัทเอกชน
() ประกอบธุรกิจส่วนตัว () นักเรียน/นักศึกษา
() อื่น ๆ โปรดระบุ
6. รายได้ต่อเดือน บาท/เดือน
7. ค่าใช้จ่ายต่อเดือน
อาหารและเครื่องดื่มบาท/เดือน
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้าบาท/เดือน
ค่าเช่าบ้านและเครื่องตกแต่งบ้านบาท/เดือน
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและเดินทางบาท/เดือน
ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายาบาท/เดือน
ค่าพักผ่อน (ดูหนังฟังเพลง)บาท/เดือน
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุตรบาท/เดือน
อื่น ๆ โปรดระบุ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บัตรเดบิต

8. ระดับการใช้จ่ายเงินผ่านบัตรเดบิตต่อเดือน_____ บาท(สำหรับผู้ใช้บัตรเดบิต)
9. จำนวนบัตรเดบิตทั้งหมดมีอยู่ที่___ ใบ
10. จำนวนหนี้สินรวมทั้งหมด..... บาท/เดือน
11. ประเภทสินค้าและบริการส่วนใหญ่ที่ใช้ผ่านบัตรเดบิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ รับประทานอาหาร	☐ เครื่องแต่งกาย
☐ เครื่องใช้ไฟฟ้า	☐ เครื่องสำอาง/อาหารเสริม
☐ ค่าน้ำมันรถ	☐ ค่าน้ำ, ค่าไฟฟ้า, ค่าโทรศัพท์
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

12. ความถี่ในการใช้ผ่านบัตรเพื่อซื้อสินค้าและบริการ..... ... จำนวนครั้ง

13. สถานที่ที่ท่านมักใช้บัตรเดบิต

☐ ห้างสรรพสินค้า	☐ ซูเปอร์มาร์เก็ต
☐ โรงแรม	☐ ร้านอาหาร/ภัตตาคาร
☐ โรงพยาบาล	☐ ศูนย์บริการรถยนต์
☐ ปั๊มน้ำมัน	☐ เบิกเงินสดที่ธนาคาร/ตู้เอ.ที.เอ็ม
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

14. เวลาที่ใช้บัตรเดบิตเพื่อซื้อสินค้าและบริการเป็นส่วนใหญ่

☐ 01.01 - 06.00 นาฬิกา	☐ 06.01-11.00 นาฬิกา
☐ 11.01- 13.00 นาฬิกา	☐ 13.01-16.00 นาฬิกา
☐ 16.01- 21.00 นาฬิกา	☐ 21.01 -01.00 นาฬิกา

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต

8.ระดับการใช้จ่ายเงินผ่านบัตรเครดิตต่อเดือน_____ บาท(สำหรับผู้บัตรเครดิต)

9.จำนวนบัตรเครดิตทั้งหมดมีอยู่ที่_____ ใบ

10. จำนวนหนี้สินรวมทั้งหมด..... บาท/เดือน

11. ประเภทสินค้าและบริการส่วนใหญ่ที่ใช้ผ่านบัตรเครดิต

☐ รับประทานอาหาร	☐ เครื่องแต่งกาย
☐ เครื่องใช้ไฟฟ้า	☐ เครื่องสำอาง/อาหารเสริม
☐ ค่าน้ำมันรถ	☐ ค่าน้ำ, ค่าไฟฟ้า, ค่าโทรศัพท์
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

12. ความถี่ในการใช้ผ่านบัตรเพื่อซื้อสินค้าและบริการ..... ... จำนวนครั้ง

13. สถานที่ที่ท่านมักใช้บัตรเครดิต

☐ ห้างสรรพสินค้า	☐ ซูเปอร์มาร์เก็ต
☐ โรงแรม	☐ ร้านอาหาร/ภัตตาคาร
☐ โรงพยาบาล	☐ ศูนย์บริการรถยนต์
☐ ปั๊มน้ำมัน	☐ เบิกเงินสดที่ธนาคาร/ตู้เอ.ที.เอ็ม
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

14. เวลาที่ใช้บัตรเครดิตเพื่อซื้อสินค้าและบริการเป็นส่วนใหญ่

☐ 01.01 - 06.00 นาฬิกา	☐ 06.01-11.00 นาฬิกา
☐ 11.01- 13.00 นาฬิกา	☐ 13.01-16.00 นาฬิกา
☐ 16.01- 21.00 นาฬิกา	☐ 21.01 -01.00 นาฬิกา

ส่วนที่ 4 สภาวะเงินออม

15. รูปแบบการออม

15. รูปแบบการออม
 15.1. กรณียกเลิกการออมบาท/เดือน
 15.2. เงินฝากสถาบันการเงินบาท/เดือน
 15.3. หลักทรัพย์ พันบัตรต่าง ๆบาท/เดือน
 15.4. ทรัพย์สินต่าง ๆ บาท/เดือน
 15.5. สลากออมสิน บาท/เดือน
 15.6. อื่นๆ

ส่วนที่ 4 สภาวะหนี้สิน

หนี้สินระยะยาว	หนี้สินระยะปานกลาง	หนี้สินระยะสั้น
15.1.1. หนี้สินระยะยาว.....บาท/เดือน 15.1.2. คอโนโด.....บาท/เดือน 15.1.3. อื่น ๆ โปรดระบุ.....	15.2.1. รถยนต์.....บาท/เดือน 15.2.2. รถจักรยานยนต์.....บาท/เดือน 15.2.3. อื่น ๆ โปรดระบุ.....	15.3.1. โทรศัพท์มือถือ.....บาท/เดือน 15.3.2. เครื่องใช้ไฟฟ้า.....บาท/เดือน 15.3.3. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ขอขอบคุณ

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

อาจารย์ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี

อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์รวิพรรณ สาลีผล

อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวกันตินันท์ ยืนยง
วันเดือนปีเกิด	25 พฤษภาคม 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดระนอง
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 3 หมู่ที่ 3 ตำบลน้ำจืดน้อย อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง 85110

ประวัติการศึกษา

2540	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรียาภัย
2544	ศิลปศาสตรบัณฑิต (การบริหารธุรกิจ) สถาบันราชภัฏสงขลา
2551	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การจัดการ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ